

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor), urmare avizării repetate, la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice) (număr unic - 615/ME n/2023)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
<p>Centrul de Armonizare a Legislației Nr. 31/02-69-10001 din 19 septembrie 2023</p>	<p>Centrul de armonizare a legislației, analizând repetat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice), definitivat în baza avizelor autorităților interesate, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri adiționale.</p> <p>Menționăm că, obiecțiile și recomandările formulate anterior în Declarația de compatibilitate au fost acceptate și considerate de către autor, fiind operate modificările de rigoare în proiectul de hotărâre, tabelul de concordanță și clauza de armonizare la aceasta, cu reflectarea argumentelor corespunzătoare în tabelul de sinteză al proiectului.</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Centrul Național Anticorupție Nr. ELO23/9079 din 02 octombrie 2023</p>	<p>În redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Ministerul Justiției Nr. 04/02-7397 din 14 august 2023</p>	<p>Urmare examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice), număr unic 615/ME n/2023, comunicăm următoarele.</p> <p>Ministerul Justiției a examinat sinteza obiecțiilor și propunerilor prezentată de autorul proiectului ca urmare a avizării primare și în continuare reiterează obiecțiile și propunerile, expuse mai jos și care se regăseau în cuprinsul avizului nr. 04/2-7397 din 14.08.2023, având în vedere că acestea nu au fost luate în considerare de autorii proiectului.</p> <p>Acestea vizează în special:</p> <p>1. Normele propuse pentru completarea art. 9 cu alin. (5¹) și (5²) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică precum și cele privind completarea Codului administrativ al Republicii Moldova cu art. 214 alin. (10) sunt conceptual inadmisibile în opinia Ministerului Justiției, prezentând mai multe probleme de ordin juridic asupra cărora autorul proiectului urmează să reflecteze.</p> <p>Astfel, atestăm că prin intermediul acestor prevederi din proiect se urmărește a se institui un regim juridic exorbitant, derogator de la toate principiile generale în materie, care în mod obiectiv nu poate fi justificat nici prin circumstanțele invocate de autorul proiectului, motiv pentru care îndemnăm a se realiza o abordare mai echilibrată a subiectului dat. Or, ținem a remarca că în prezent un asemenea regim juridic, ce ar permite intrarea în vigoare la momentul emiterii/adoptării actului administrativ și imposibilitatea solicitării/dispunerii suspendării acestuia pe perioada unei eventuale contestări a acestuia îi este specifică doar actelor adoptate de către organele competente în domeniul planificării, organizării și coordonării activității de aplicare a măsurilor impuse de starea de urgență declarată în țară (în esență, Hg pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova). Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică nu</p>	<p><i>Se acceptă parțial</i></p> <p>Conform prevederilor art. 16 alin. (10) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, „Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii din momentul adoptării sau de la data publicării acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și produc efecte juridice obligatorii până la eventuala anulare a acestora de o hotărâre judecătorească executorie. Hotărârile</p>

este un organ similar Comisiei, iar situația în care aceasta emite actele sale nu este comparabilă cu cea a Comisiei. Astfel, urmează a se reține că actele Comisiei au, ca esență, un caracter temporar, limitat la perioada stării de urgență, spre deosebire de actele Agenției. Un alt moment particular important, care permite să se asigure într-un anumit grad protecția subiecților vizați de dispozițiile Comisiei (în contextul intrării în vigoare a acestora la momentul emiterii) constă în aceea că toate actele respective ale Comisiei inderogabil se publică într-un interval restrâns de timp pe pagina web a Guvernului și se diseminează prin intermediul surselor mass-media. În altă ordine de idei, notăm existența art. 9 alin. (2) din Legea nr. 107/2016, care stabilește că „(2) În cazul în care Consiliului de administrație i se propun spre examinare proiectele actelor normative de reglementare în sectorul energiei electrice, cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate ori alte hotărâri care pot avea impact asupra pieței energiei electrice și asupra obligațiilor de serviciu public, Agenția este obligată să publice pe pagina sa web oficială proiectul hotărârii și/sau proiectul actului ce se supune aprobării prin hotărâre și informațiile relevante în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional”. Observăm că, această normă reglementează aspectele legate de transparența activității Agenției și de categoriile de acte care se publică pe pagina web a acesteia, însă, în acest context, sesizăm și faptul că această normă nu acoperă tot spectrul de acte ce pot fi adoptate de Agenție (spre exemplu, deciziile Agenției, care se adoptă în condițiile art. 9 alin. (6) din lege, observăm că nu cad sub incidența acestei norme referitoare la publicitate). Cu toate acestea, propunerile de completare vizează un caracter executoriu imediat, de la adoptare, și pentru deciziile Agenției, ceea ce deja creează premisele pentru apariția unor situații prejudiciabile în practică.

Adițional, mai este necesar a se remarca un moment esențial, care printre altele se reflectă incidental și în proiectul transmis spre avizare. Astfel, chiar și în situațiile în care survin anumite incidente care pot fi calificate ca situații excepționale în sectorul electroenergetic, remarcăm că în conformitate cu prevederile Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 149/2019, gestionarea generală a situațiilor excepționale, inclusiv prin coordonarea măsurilor întreprinse de către organul central de specialitate, de către alte organe și autorități ale administrației publice centrale, de către alte autorități publice, de către întreprinderile electroenergetice, în special de către operatorul sistemului de transport, precum și de către alți participanți la piața energiei electrice în cazul apariției unei situații excepționale, precum și monitorizarea realizării măsurilor respective se efectuează de către Comisia pentru situații excepționale a Republicii Moldova, creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. În contextul acestei atribuții generale a Comisiei, constatăm că aceasta este abilitată în particular să adopte decizii cu privire la aplicarea unor măsuri de urgență ce nu sunt stabilite în Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice, pentru lichidarea avariilor în sistemul electroenergetic și pentru asigurarea protecției populației și a patrimoniului (potrivit pct. 11 lit. d) din Regulament). Așadar, reieșind din aceste înputerniciri oferite Comisiei pentru situații excepționale a Republicii Moldova de cadrul normativ, opinăm că statutul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică urmează a nu fi confundat cu cel al Comisiei, confuzie care ar fi alimentată

Agenciei prin care se aprobă actele de reglementare, costurile de bază, tarifele reglementate și prețurile reglementate pot fi suspendate, în conformitate cu prevederile Codului administrativ, doar în raport cu participantul la proces în favoarea căruia a fost dispusă măsura de suspendare”.

Totodată, în cadrul ședinței de lucru din data de 12 octombrie fost agreat faptul menținerii în redacție actuală a prevederilor pct. 5 din proiectul de Lege, care presupune excluderea din varianta propusă a art. 9 alin. (5¹) și (5²) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, a textului „Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanța de judecată” și a textului „Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției, cu excepția hotărârilor prevăzute la art. 214 alin. (10) din Codul administrativ nr. 116/2018, poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința reclamantului.

Procesul verbal al ședinței se anexează la prezenta Sinteză.

suplimentar prin atribuirea competențelor către Agenție de a adopta anumite acte juridice în contextul unor situații excepționale în sectorul electroenergetic, care ar împrumuta regimul juridic derogator specific actelor Comisiei pentru Situații Excepționale.

În acest context, expunem opinia că intrarea în vigoare a actelor adoptate de Agenție, inclusiv în contextul situațiilor prevăzute la alin. (5¹) și (5²) urmează a se realiza potrivit regulilor generale în materie de drept administrativ, consacrate în cadrul Codului administrativ.

În ceea ce privește aspectul legat de imposibilitatea instanței de a suspenda hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind aplicarea sancțiunilor pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte „ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice”, considerăm că o asemenea soluție normativă va consacra o măsură abuzivă și contrară principiului constituțional privind accesul liber la justiție reflectat la art. 20 din Constituția Republicii Moldova, or, potrivit alin. (2) din articolul respectiv „Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

În acest sens, comunicăm că dreptul persoanei de a se adresa justiției este, prin urmare, o condiție sine qua non a efectivității drepturilor și libertăților sale. Iată un motiv pentru care Constituția, proclamând accesul liber la justiție, nu numai că l-a calificat ca fundamental, ci și ca un principiu care guvernează materia drepturilor și libertăților fundamentale (Hotărârea Curții Constituționale nr. 16/1998 (controlul actelor administrative cu caracter individual), § 2).

În altă ordine de idei, relevăm că „acceptarea parțială a autorului” a obiecției prezentate de Ministerul Justiției prin completarea Codului administrativ al Republicii Moldova nu reprezintă o soluție acceptabilă și legală, ce ar fi fost sugerată ca atare de Ministerul Justiției, or, imposibilitatea instanței de judecată de a suspenda hotărârile ANRE „privind aplicarea sancțiunilor pentru neexecutarea hotărârilor ANRE pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice” nu este clară și previzibilă subiecților ce îi vizează, deoarece Legea nr. 107/2016 și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică precum și proiectul remis spre expertiză juridică nu definește termenul de „disfuncționalitate a pieței energiei electrice” și nici nu prevede care anume situații pe piața energiei electrice pot fi calificate drept „disfuncționale pe piața energiei electrice” și de către cine. În acest sens, comunicăm că chiar și dacă proiectul de lege la pct. 15 operează cu termenul de „disfuncționalitate pe piața angro a energiei electrice” acest fapt nu oferă claritate în privința dacă măsurile speciale prevăzute de autori în proiectul de lege se referă la „disfuncționalități pe piața angro a energiei electrice” sau pentru „disfuncționalități pe piața cu amănuntul a energiei electrice”, având în vedere că acestea reprezintă două piețe distincte, conform Legii nr. 107/2016 cu privire la energie electrică.

Menționăm că, excepțiile prevăzute la art. 214 alin. (8) și alin. (9) din Codul administrativ al Republicii Moldova pentru actele administrative individuale a Băncii Naționale și actele normative ale ANRE emise pentru sectorul gazelor naturale sunt clar stabilite, necesare și previzibile pentru funcționarea eficientă a acestor piețe reglementate.

Se acceptă parțial.

Urmare a ședinței din data de 12 octombrie 2023, a fost propusă următoarea redacție la art. II din proiectul de Lege, care presupune completarea art. 214 din Codul Administrativ nr. 116 /2018 cu alin (10) cu următorul cuprins:
„(10) Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice prevăzute la art. 81¹ alin. (3) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.”.

Procesul verbal al ședinței se anexează la prezenta Sinteză.

Se acceptă parțial

Disfuncționalitățile enunțate se referă în mod exclusiv la piața angro de energie

<p>Mai mult ca atât, propunerea privind completarea art. 9 cu alin. (5¹) din Legea nr. 107/2016 stipulează că „În cazul situațiilor excepționale în sectorul electroenergetic sau pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pe piața de energie electrică sau de securitatea aprovizionării cu energie electrică, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și aprobării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a Codului administrativ”. Astfel, observăm că propunerea expusă mai sus prevede mai multe excepții în privința actelor administrative individuale ale ANRE comparativ cu propunerea privind completarea Codului administrativ a Republicii Moldova cu art. 214 alin. (10), deoarece Legea nr. 107/2016 prezintă excepții suplimentare privind situațiile în care instanța de judecată nu va putea suspenda actele normative individuale (în speță: situații excepționale în sectorul electroenergetic; disfuncționalitatea pe piața de energie electrică; securitatea aprovizionării cu energia electrică) precum și neaplicarea procedurii administrative și a Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional în situațiile enumerate mai sus.</p> <p>Adițional, cu referire la textul „Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanță” considerăm că asemenea formulă este abuzivă și contrară art. 139 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova potrivit căreia „Un act administrativ individual devine valabil pentru persoana căreia îi este destinat sau care este afectată de el în momentul în care i se comunică acesteia, cu excepția cazului când actul administrativ însuși stabilește o dată ulterioară pentru obligativitatea sa.” și art. 171 alin. (4) din Cod „Actele administrative individuale sunt executorii din momentul survenirii obligativității lor, cu excepția cazului când executarea lor este suspendată prin decizia autorității publice sau prin act judecătoresc de dispoziție. Dacă se depune o cerere de suspendare a executării actului administrativ individual, acesta poate fi executat doar după soluționarea cererii respective”.</p> <p>Astfel, relevăm că prevederile expuse mai sus reprezintă niște principii de bază în cadrul</p>	<p>electrică și sunt explicit definite în pct. 14 (anterior pct. 15) din Proiect, mai mult autorul a definit în mod exhaustiv măsurile ce pot fi aplicate și autoritatea care le implementează. Totodată, în Nota informativă a fost completată cu descrierea punctuală a situațiilor de disfuncționalitate prevăzute la art. 81¹ alin. (3) pentru care se impune aprobarea unei Hotărâri a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică de constatare a disfuncționalității și de impunere a unei obligații, respectiv argumentarea privind necesitatea ca aceste Hotărâri să nu poată fi suspendate ca excepție de la prevederile Codului Administrativ.</p> <p><i>Se acceptă parțial</i> Din alin. (5¹), a fost exclusă componenta „Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanța de judecată”.</p> <p>Rezultând din prevederile</p>
--	---

<p>procedurii administrative în vederea protecției drepturilor subiecților vizați precum și asigurarea transparenței acțiunilor autorităților publice, or, propunerea autorului de a stabili că hotărârile Agenției să fie executorii de la momentul adoptării de jure consacra o abordare rigidă și formalistă, care este susceptibilă să cauzeze în unele situații prejudicii substanțiale destinatarilor actelor administrative respective astfel încât curgerea anumitor termene de prescripție/decădere să înceapă de la un moment la care destinatarul nu a putut efectiv să beneficieze de drepturile sale la o reacție/răspuns. Reieșind din existența acestor prevederi exprese în Codul administrativ al Republicii Moldova, nu identificăm careva necesități pentru reglementarea particulară a subiectului dat în Legea nr. 107/2016. Pornind de la aceste considerente, solicităm excluderea prevederilor respective din proiect.</p> <p>Se va atrage atenția în acest sens, asupra esenței particulare a suspendării executării actului administrativ, de la care autorul proiectului intenționează să consacre o derogare generală pentru actele Agenției. Astfel, potrivit prevederilor art. 172 alin. (2) din Codul administrativ, suspendarea executării actului administrativ poate surveni exclusiv în situațiile în care există unele suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil sau dacă există pericolul iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil. Observăm deci că suntem în prezența a două situații practice care în mod rezonabil justifică o amânare a punerii în executare a actului administrativ, pentru motivul necesității asigurării unui just echilibru dintre realizarea unor obiective de interes public (ce stau la baza emiterii actului) și necesitatea protejării drepturilor și intereselor unei persoane particulare, pusă în fața pericolului suferirii unui prejudiciu iminent. O excludere apriori a posibilității suspendării actelor Agenției va însemna o asumare inderogabilă a faptului că drepturile subiectului particular sunt inferioare interesului urmărit prin emiterie și deci ar putea fi neglijate din start. Or, anume această optică generalistă Ministerul Justiției nu o susține, dat fiind faptul că aceasta instituie premise practice garantate pentru cauzarea unor prejudicii subiecților vizați. Se va remarca în acest sens și faptul că legiuitorul, cu ocazia reglementării instituției suspendării actului administrativ, a luat în calcul și situațiile când autoritatea publică/interesele de ordin public urmărite de aceasta ar putea fi afectate prin intermediul suspendării actului autorității respective, consacrand un șir de remedii ce ar urmări atenuarea acestor riscuri: condiționarea suspendării executării de plata unei cauțiuni, de îndeplinirea anumitor condiții sau limitarea în timp a acesteia. Așadar, în contextul actelor Agenției considerăm că în anumite situații aceste remedii legale pot oferi garanții suficiente pentru Agenție, astfel încât să nu fie exclusă din start posibilitatea suspendării actului ce prezintă pericole iminente pentru destinatarul său, or, vom remarca, ca un ultim considerent, că suspendarea actului administrativ nu se realizează într-o manieră automată, la apariția unor circumstanțe care ar justifica aceasta, ci doar în urma examinării obiective a tuturor circumstanțelor de către instanța de judecată și tragerii unor concluzii corespunzătoare, motiv pentru care și o excludere „automată” a dreptului de a solicita suspendarea executării actului administrativ se prezintă a fi o măsură disproporționată. Cu referire la propunerea privind completarea art. 9 cu alin. (5²) din Legea nr. 107/2016, comunicăm despre necesitatea excluderii acesteia, având în vedere că această propunere repetă normele juridice deja consacrate în Codul administrativ al Republicii Moldova. Astfel, potrivit art. 189 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova „Orice persoană care</p>	<p>enunțate, și experiențele anterioare atât de pe piața gazelor naturale cât și piața energiei electrice, enunțăm că, o bună activitate a pieței trebuie să fie organizată pe bază de stabilitate, continuitate în aprovizionare și condiții de siguranță garantată pentru consumatorii finali, deoarece de aceasta în fond depinde funcționarea economiei naționale și nu numai.</p> <p>Astfel, în cazul în care cel puțin un participant important la piața energiei nu își va respecta/îndeplini cu bună credință atribuțiile nominalizate și pe piață intervine o disfuncționalitate dintre cele nominalizate, în mod distinct în art. 85 al Proiectului, și va exista posibilitatea aplicării instituției de „suspendare” se creează un grad sporit de incertitudine asupra modului cum se va gestiona o asemenea situație, pe când chiar și impunerea unei obligații de serviciu public print-o decizie ANRE poate fi atacată și supusă suspendării, în asemenea situații va fi pusă în pericol întreaga securitate a furnizării energiei electrice și aprovizionarea fiabilă a consumatorilor, deci simplu spus, va avea loc o distorsionare a pieței.</p>
--	--

revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.” precum și art. 214 alin. (4) „Instanța de judecată decide cu privire la suspendarea executării actului administrativ individual printr-o încheiere susceptibilă de recurs...”.

Tot aici, un alt exemplu relevant ar putea fi, cazul când în interiorul țării este un deficit de energie electrică precum a fost în luna noiembrie 2022, și Agenția va constata necesitatea de a emite o decizie de a limita sau interzice temporar exporturile de energie electrică pentru toți producătorii și furnizorii licențiați sau numai pentru unii dintre aceștia, iar decizia respectivă va fi suspendată, în acest caz considerăm că măsura asiguratorie ar constitui o imperativitate de a a fi executată imediat, iar instituția suspendării reprezintă un risc în acest sens.

În consecință, se impune necesitatea instituirii excepției privind solicitarea suspendării ca măsură asiguratorie a actului administrativ emis în cazurile expres stipulate privind disfuncționalitatea pieței energiei electrice întru buna funcționa a acesteia și asigurarea securității aprovizionării la nivel național, fiind totodată asigurat accesul liber la justiție prin posibilitatea contestării hotărârii respective în instanța de judecată.

Considerăm că anume o hotărâre de suspendare a

hotărârilor respective poate avea ca efect unele consecințe negative, și disproporționate pentru întreg sistem electroenergetic, inclusiv și în raport cu persoana care se consideră neîndreptățită printr-o astfel de decizie.

Important de reiterat că, exceptarea de la instituția suspendării actelor administrative prevăzute de Codul administrativ, a hotărârilor emise de către Agenție în temeiul art. 9 al Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, reprezintă o măsură imperativă ce derivă din caracterul urgent al intervenției regulatorului pe piața de energie pentru asigurarea securității aprovizionării consumatorilor cu energie electrică, și aici sunt tratate situațiile reale care pot interveni pe piață și care rezultă atât din activitatea precedentă a pieței cât și experiența autorității de reglementare care dispune de un tablou actualizat în permanență datorită atribuțiilor de monitorizare cu care este imputnicită.

Este de precizat că, în situațiile de disfuncționalitate a pieței de energie, excluderea instituției suspendării hotărârilor autorității de reglementare reprezintă un

mijloc de protecție, care ar
garanta aplicabilitatea
hotărârilor Agenției emise în
regim de urgență, pentru
indispensabile pentru
asigurarea funcționării pieței
de energie electrică.

Suspendarea actelor
administrative emise în situații
de disfuncționalitate ar genera
inaplicabilitatea și
neexecutarea acestora pentru o
anumită perioadă de timp,
nefiind atins scopul urmărit de
legiuitor prin instituirea la
nivel legislativ a unui
mecanism eficient de
reglementare a situațiilor de
disfuncționalitate a pieței prin
masuri de urgență dispuse de
autoritatea de reglementare și
care ar putea preveni o
eventuală declarare a Stării de
urgență similar cazurilor
anterioare (ex. lunii ianuarie
2022).

Un exemplu relevant de
reiterat în acest context ar fi
Decizia Colegiului Civil,
Comercial și de Contencios
administrativ al Curții de Apel
Chișinău din 19 mai 2022,
prin care a fost suspendată
executarea Hotărârii
Consiliului de administrație al
ANRE nr. 351 din 06 august
2021 cu privire la aprobarea
modificărilor și completărilor
ce se operează în Hotărârea
Consiliului de administrație al

ANRE
nr. 58/2020 privind stabilirea mecanismului de recuperare a devierilor tarifare ale SA „Moldovagaz”, ale operatorilor sistemelor de distribuție afiliați SA „Moldovagaz” și ale SRL „Moldovatrangaz”, formate în perioada anilor 2011-2019, până la devenirea executorie a hotărârii pe fondul cauzei.

Deși ANRE consideră că nu exista temei juridic pentru suspendarea executării Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr. 351 din 06 august 2021, Decizia Curții de Apel Chișinău, emisă în calitate de instanță de recurs, nu mai poate fi contestată decât odată cu fondul cauzei.

În acest context, atragem atenția că actul administrativ emis de către ANRE este suspendat de către instanța de judecată de o perioadă de peste un an, iar dosarul judiciar se află încă la faza de pregătire în instanța de fond fiind tergiversat intenționat de către întreprinderea reclamantă.

Corespunzător, având în vedere că executarea actului administrativ a fost suspendată de către instanța de judecată, Agenția a fost în imposibilitate de a include în tariful de

transport al SRL „Moldovatrangaz” devierile pozitive ale titularului de licență constatate prin Hotărârea Agenției respective, care urmau a fi recuperate în perioada respectivă în favoarea consumatorilor și a utilizatorilor de sistem.

Drept consecință, această suspendare a generat un risc iminent de imposibilitate a executării Hotărârii ANRE, după pronunțarea unei hotărâri a instanței de judecată, deoarece începând cu 19.09.2023 SRL „Moldovatrangaz” nu mai este titular de licență și mai desfășoară activitatea de transport a gazelor naturale (fiindui retrasă licența în legătură cu nerespectarea cerințelor legale privind certificarea operatorului sistemului de transport), fiind incertă modalitatea de recuperare a devierilor pozitive (excedent) de la întreprinderea respectivă. Or, în lipsa licenței SRL „Moldovatrangaz” pentru transportul gazelor naturale, nu mai există premise legale pentru Agenție de a ajusta tariful pentru prestarea serviciului de transport.

Prin urmare, pentru a asigura eficiența mecanismului de

	<p>În privința textului „Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției, cu excepția hotărârilor prevăzute la art. 214 alin. (10) din Codul administrativ nr. 116/2018, poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința reclamantului”, considerăm că această formulă este una ambiguă, ce nu relevă intenția reală a autorului proiectului, circumstanța dată nefiind elucidată suficient nici în cuprinsul notei informative aferente proiectului. La caz, considerăm că aceasta ar putea fi considerată și superfluă, or, remarcăm faptul că și potrivit regulii generale consacrate în art. 214 din Codul administrativ, suspendarea se dispune doar la solicitarea reclamantului și doar prin încheiere judecătorească.</p>	<p>soluționare a disfuncționalităților pe piața de energie prin intervenția promptă a Agenției, actele administrative adoptate în temeiul art. 9 al Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică urmează a fi exceptate de la instituția suspendării de către instanța de judecată, similar practicii în care actele emise de Banca Națională a Moldovei (art. 214 alin. (8) din Codul administrativ și practicii instituite prin Legii nr. 201/2023 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea separării și certificării operatorilor sistemului de transport al gazelor naturale).</p> <p>Se acceptă</p> <p>Totodată, de menționat că, potrivit prevederilor art. 16 alin. (10) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, „Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii din momentul adoptării sau de la data publicării acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și produc efecte juridice obligatorii până la eventuala anulare a acestora de o hotărâre judecătorească executorie. Hotărârile</p>
--	--	---

	<p>2. La denumirea proiectului de lege se va revedea partea din paranteze, deoarece este expusă eronat și nu corespunde cu denumirea din proiectul hotărârii. Obiecții particulare la art. I. Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică</p> <p>3. Cu referire la clauza de armonizare a proiectului, atenționăm că obiecția Ministerului Justiției nu a fost luată în considerare, în acest context reiterăm că potrivit art. 44 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „(3) Clauza de armonizare indică tipul, numărul și denumirea oficială a actelor Uniunii Europene care se transpun în actul normativ, seria, numărul și data Jurnalului Oficial al Uniunii Europene în care au fost publicate actele respective, precum și măsura în care acestea sunt transpuse.”. Astfel, considerăm oportună completarea clauzei de armonizare cu gradul de transpunere a legislației UE cu luarea în considerare a modelului expus în anexa nr. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.</p> <p>4. La pct. 5, cu referire la alin. (4) din art. 9, reiterăm despre necesitatea evitării cuvântului „calendaristice”, ca fiind inutil, acesta reprezentând regula generală de calculare a termenului. Menționăm că, potrivit uzanțelor de tehnică legislativă, în actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decât cel general (se exemplu zile lucrătoare). În caz contrar, se creează incertitudine în privința celorlalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice (de exemplu art. 47 alin. (21), art. 66 alin. (3), art. 68 alin. (8)).</p> <p>5. Pct. 12 urmează a fi revizuit potrivit normelor de tehnică legislativă după cum urmează: „12. Articolul 78 va avea următorul cuprins: Articolul 78. Piața angro a energiei electrice (1)...” Totodată, la alin. (2) se vor exclude cuvintele „de reglementare”, deoarece sunt excedente.</p> <p>6. La pct. 17 (redacția art. 82¹), având în vedere că, ca urmare a obiecției Ministerului Justiției a fost exclus alin. (2), urmează a fi revizuită numerotarea respectivului articol. Totodată, la alin. (4), urmează a fi exclus textul „ pe baza cerințelor din Art. 6 al Regulamentului 2015/1222/UE de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea</p>	<p>Agenciei prin care se aprobă actele de reglementare, costurile de bază, tarifele reglementate și prețurile reglementate pot fi suspendate, în conformitate cu prevederile Codului administrativ, doar în raport cu participantul la proces în favoarea căruia a fost dispusă măsura de suspendare”.</p> <p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă</i></p> <p>A fost modificată prevederea conform recomandărilor de la Centrul de Armonizare a Legislației.</p> <p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă</i></p>
--	---	--

congestiilor”, deoarece în proiectele actelor normative nu se va face referință la legislația Uniunii Europene, or, deși regulamentul Uniunii Europene este un instrument juridic de importanță majoră la nivelul Uniunii Europene, pentru Republica Moldova aceste acte normative nu sunt direct aplicabile. Respectiv, acest act normativ al Uniunii Europene urmează să fie transpus în legislația națională.

7. La pct. 23, art. 85³ alin. (4), se vor exclude cuvintele „în vigoare”, ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment. La Articolul 85⁹ alin. (4), se vor revizui cuvintele „dacă este puțin probabil ca acesta să ducă la denaturarea concurenței pe piața energiei electrice” pentru a asigura claritatea și previzibilitatea propunerilor.

8. La pct. 24, în redacția propusă a lit. d¹) cuvintele „prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune” se vor substitui cu cuvintele „prețurile reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune”, iar cuvintele „care țin cont” se vor revedea, deoarece sunt utilizate greșit în contextul dat. Adicional, reiterăm că, în redacția propusă a art. 95¹ alin. (1) lit. d), pentru asigurarea unei exprimări clare și concise considerăm oportună revizuirea expresiei „pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau unui alt motiv cu caracter sensibil”.

9. Cu referire la pct. 27, ce vizează completarea legii cu un nou art. 95² (alin. (5)), considerăm oportună revizuirea conceptuală a textului „Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice”, deoarece prezenta formulă nu este clară și previzibilă în contextul în care nu se înțelege ce se are în vedere prin „neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice”. Or, ținem să precizăm că anume această faptă, formulată într-o manieră generală, atrage angajarea răspunderii juridice a subiectului vizat de normă, iar în acest context, urmează a se reține că referitor la asemenea categorii de norme juridice (care instituie temeuri de răspundere) cerințele de claritate a textului normei sunt în particular mai sporite, dat fiind impactul potențial al acestora asupra subiecților de drept și necesitatea ca aceștia să conștientizeze conduita prescrisă de legiuitor, căreia ei urmează să se conformeze. În acest sens, sesizăm că prin noțiunea de „hotărâri ale Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei

Se acceptă parțial

Prima parte a fost redactată, a doua componentă este similară ca în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Se acceptă parțial

Prima propunere a fost considerată.

Referitor la a doua menționăm despre necesitatea menținerii redacției actuale, deoarece Proiectul a fost elaborat conform principiilor similar identice ca și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele și care transpune același Regulamentul (UE) nr. 1227/2011.

Se acceptă parțial.

Prevederea a fost exclusă, dat fiind faptul că se dublează cu prevederile art. 95 alin. (5) care stipulează faptul că „(5) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor

	<p>electrice”, după caz, pot fi înțelese atât actele particulare prin care se dispun măsurile prevăzute la art. 81¹ alin. (3) din proiect, cât și orice acte administrative normative ale Agenției prin care se reglementează în abstract anumite aspecte legate de disfuncționalitățile date. Prin urmare, subiecții vizați vor fi puși într-o situație de incertitudine continuă privind incidența acestui articol. Conex la acest aspect, nu este clară nici modalitatea în care se va aplica prevederea dată în contextul în care subiectul va continua să persiste în comportamentul său și nu va executa aceste hotărâri ale Agenției. În situația în care sancțiunea pentru comiterea acestei fapte este amenda în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală, iar fapta este susceptibilă de o comitere în formă continuă, atestăm existența unor neclarități ce nu pot fi admise în norme cu o natură sancționatorie, legate de intervalul la care Agenția poate aplica aceste sancțiuni cu referire la același subiect și dacă pe parcursul unui an, acestea pot fi cumulate într-o asemenea măsură încât să pericliteze efectiv desfășurarea activității de către subiectul vizat (obiecție valabilă și pentru pct. 26 ce vizează completarea art. 95 cu un nou alin. (5)). Adicional, reiterăm obiecția prezentată la pct. 1 din prezentul aviz ce ține de propunerea autorului de a consacra „imposibilitatea instanței de judecată de a suspenda hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare”.</p> <p>10. La pct. 28, (la propunerea privind completarea art. 96 cu un nou alin. (14)), după sintagma „Monitorul Oficial” se va completa cu cuvintele „al Republicii Moldova”.</p>	<p><i>Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice stabilite la art. 81¹.</i></p> <p>Totodată, menționăm că, a fost exclus textul „imposibilitatea instanței de judecată de a suspenda hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare”.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Nr. DI/3/041.1-10862 din 20 septembrie 2023</p>	<p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat repetat proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice) (număr unic 615/MEn/2023) și constată faptul că, în sinteza obiecțiilor, propunerile expuse de către MAEIE în avizul nr. DI/3/041.1-8723 din 31 iulie 2023 au fost acceptate de către autor, însă modificările nu se regăsesc transpuse în setul proiectului remis spre reavizare. În context, MAEIE reiterează poziția expusă prin avizul nr. DI/3/041.1-8723 din 31 iulie 2023</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Ministerul Finanțelor Nr. 07/5-03/1736/ din 09 august 2023</p>	<p>La demersul Ministerului Energiei nr. 07-1420 din 17.09.2023, Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice, număr unic 615/MEn/2023), și în limita domeniilor de competență, comunică lipsa obiecțiilor.</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Nr. 03-2915 din 21 septembrie 2023</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Nr. 21-4897 din 19 septembrie 2023</p>	<p>Urmare a examinării versiunii definitive a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice), număr unic 615/MEn/2023, remis în procedură regulamentară de avizare repetată, precum și în contextul în care au fost acceptate propunerile exprimate prin avizul nr. 21-4125 din 10 august 2023, comunicăm susținerea proiectului fără a fi înaintate alte obiecții și/sau propuneri.</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>

<p><i>serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 73”.</i></p> <p>La alin. (14), după sintagma „piața organizată a contractelor” urmează de completat cu cuvîntul “bilaterale”.</p> <p>La alin. (14¹), sintagma “stabilire în” urmează de substituit cu sintagma “instituire a”, iar sintagma “pe piața” de substituit cu cuvîntul “pieței”, cu expunerea în următoarea redacție: <i>„(14¹) Termenele de instituire a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și pieței energiei electrice pe parcursul zilei nu pot depăși cu mai mult de 12 luni data desemnării de către Guvern a operatorului pieței energiei electrice.”.</i></p> <p>Alin. (16¹) se propune a fi expus în următoarea redacție: <i>„(16¹) În cazul implementării unor proiecte pilot finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei, va aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul pilot, prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare. La determinarea acestor prețuri reglementate Agenția va lua în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal și de ultimă opțiune ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de consumatorii finali respectivi, pe parcursul unui an calendaristic. Furnizorul serviciului universal prezintă Agenției calculele și justificările necesare în scopul determinării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum.”.</i></p> <p><u>Argumentare:</u> Este necesar de expus expres că se vor aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum. Nu există astfel de noțiune ca tarife cu prețuri diferențiate în funcție de orele de consum. De asemenea, este oportun de concretizat că astfel de prețuri vor fi aplicate pe parcursul unui an, deoarece perioada de un este suficientă pentru a stabili efectele instalării echipamentelor de măsurare inteligente și a aplica prețuri pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum. Considerăm oportun ca, astfel de proiecte să fie implementate de operatorii sistemelor de distribuție doar cu acordul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, să fie finanțate din granturi și/sau din alte surse nerambursabile.</p>	<p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă parțial</i></p> <p>Urmare avizelor și a ședințelor cu SA „Premier Energy Distribution” și cu ANRE din data de 16 octombrie 2023, art. 96 alin (16¹) se reformulează în următoare redacție: <i>„(16¹) Prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 din prezenta Lege și a metodologiei tarifare relevante, în cazul implementării unor proiecte demonstrative finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației</i></p>
---	--

		<p><i>publice de specialitate în domeniul energiei, va aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul demonstrativ.</i></p> <p><i>Pentru determinarea și calcularea acestor prețuri reglementate Agenția stabilește și aprobă coeficienții tarifari, care iau în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi, pe perioada de desfășurare a proiectelor demonstrative”.</i></p>
<p>Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (suplimentar) Nr. 06-01/3964 din 25 septembrie 2023</p>	<p>La pct. 2 (Articolul 2) și pe tot parcursul textului Proiectului, - de exclus noțiunea și conceptul „componentei de echitate”</p> <p>Argumentare: Poziția Agenției în sensul excluderii din textul proiectului de lege a mecanismului de impunere a componentei de echitate consumatorilor în procesul schimbării furnizorului, derivă inclusiv din rezultatele consultărilor adiționale cu reprezentanții Secretariatului Comunității Energetice, care dezaprobă o asemenea abordare. Aceasta poziție a Agenției rămâne a fi una fermă, bazată pe argumentele expuse la pct. 1 al prezentului Aviz, și în special că o eventuală impunere a „componentei de echitate”, contravine prevederilor acquis-ului European, Directivei UE 73/2023 privind normele comune pe piața internă a energiei electrice, care nu admite impunerea de taxe utilizatorilor în procesul de schimbare a furnizorului.</p> <p>Conform legislației comunitare, consumatorul final dispune de dreptul de a schimba furnizorul în cazul în care și-a onorat obligațiile de plată pentru gazele naturale consumate, față de furnizorul actual, fara a fi supus achitărilor unor taxe suplimentare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Ținând cont de riscul aferent distorsionării pieței de energie electrică ce determină majorarea inechității între consumatorii finali, s-a impus necesitatea introducerii „componentei de echitate” prevăzută în proiect, care nu restricționează dreptul consumatorului de energie electrică de a-și schimba</p>

	<p>12. Articolul 95 al Legii nr. 107/2016 urmează a fi completat cu un alineat nou (2¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2¹) <i>Agentia aplica, prin hotărâre, sancțiuni în marime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, pentru neexecutarea obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile art. 11, art. 89 și art. 90 sau refuzul de a-și onora obligațiile de</i></p>	<p>furnizorul, aceasta doar vine să introducă un element de corecție/echitate față de toți consumatorii finali de energie electrică, inclusiv cei casnici. Componentă de echitate introdusă în proiectul Legii nu reprezintă impunerea achitării unei taxe de către consumator, aceasta poate avea un rezultat atât negativ, cât și unul pozitiv și prevede o eventuală plată achitată de consumator furnizorului căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public în cazul înregistrării unor devieri financiare negative, precum și după caz, o plată a furnizorului respectiv către consumator, în cazul înregistrării unor devieri financiare pozitive, la decizia consumatorului de schimbare a furnizorului sau reziliere a contractului. Considerăm, relevant și exemplul de pe piața gazelor naturale, când potrivit datelor prezentate de furnizorul SA „Moldovagaz”, urmare a calculului devierilor financiare individuale pentru fiecare consumator final, valoarea acestora înregistra atât valori pozitive, cât și negative.</p> <p><i>Se acceptă</i></p>
--	---	---

	<p><i>serviciu public”</i></p> <p>Argumentare este similară celei expuse la pct. 9 din prezentul Aviz, care se referă la completarea cu o prevedere similară a Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Reiterăm, că neexecutarea obligațiilor de serviciu public sau refuzul de a le executa reprezintă o încălcare gravă a cadrului legal care pune în pericol atât securitatea aprovizionării cu gaze naturale, continuitatea, calitatea și protecția mediului, cât și rezonabilitate și transparența prețurilor de care au dreptul să beneficieze unele categorii de consumatori. Prin urmare, considerăm absolut necesar ca o asemenea fapta culpabilă, să atragă după sine și o răspundere corespunzătoare sub forma unei sancțiuni financiare aplicabile titularului de licență. Astfel, Agenția pledează pentru o abordare sistemică a cadrului legislativ de reglementare a sectoarelor energiei electrice și a gazelor naturale.</p>	
<p>Agencia de Guvernare Electronică Nr. 3007 – 183 din 20 septembrie 2023</p>	<p>Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (în continuare - AGE) a examinat proiectul definitiv de hotărâre a Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023), autor – Ministerul Energiei, remis spre avizare repetată, și comunicăm următoarele. Susținem, în principiu, argumentarea autorului proiectului de neacceptare a unor propuneri expuse în avizul anterior la AGE nr. 3007-136 din 03.08.2023. În aceste condiții, în limitele competențelor proprii, nu avem alte obiecții sau propuneri.</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Consiliul Concurenței Nr. DJ-06/435-1251 din 28 august 2023</p>	<p>Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 5 octombrie 2023, a examinat, repetat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice (număr unic 615/MEn/2023) și, în limitele competenței sale, își reiterează opinia sa din avizul Plenului Consiliului Concurenței nr. DJ-06/435-1251 din 28.08.2023.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i> Argumentele de rigoare au fost expuse la avizarea primară.</p>
<p>ÎS „Moldelectrica” Nr. 46-54/2035 din 26 septembrie 2023</p>	<p>Ca răspuns la scrisoarea nr. 07/1420 din 17.09.2023 cu privire la examinarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Vă comunicăm că ÎS „Moldelectrica” este de acord cu proiectul Hotărârii Guvernului propus, însă consideră oportun de a mai reitera încă o dată despre importanța ajustării Articolului 47, și anume: Articolul 47 se propune de a fi completat cu subpunctul (3¹): „Operatorul de sistem emite aviz de racordare după depunerea garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice de către solicitant. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice conform condițiilor avizului de racordare, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului.” Argumentele de rigoare sunt următoarele: În contextul epuizării capacității disponibile de injecție în rețeaua electrică de transport în regiunea de centru și sud a țării, respectiv potențialii dezvoltatori de proiecte de centrale electrice se orientează spre regiunea de nord a țării, care va fi blocat în curând, reieșind din trendul solicitărilor de estimare a posibilității de racordare. Astfel, întregul sistem electroenergetic va fi blocat fără posibilitatea racordării unor noi solicitări și proiecte de racordare a centralelor electrice. Reiterăm necesitatea includerii și aplicării mecanismului privind depunerea garanției de bună execuție în proiectul de modificare a Legii nr. 107/2016, a prevederilor privind posibilitatea</p>	<p><i>Nu se acceptă</i> După cum a fost menționat în cadrul avizării inițiale lipsește mecanismul privind depunerea garanției de bună execuție. Totodată, această prevedere este în contradicție cu prevederile art. 47 alin. (3) care menționează faptul că „Avizul de racordare se eliberează gratuit”. În cazul introducerii unei</p>

	<p>solicitării de către operatorii de sistem a garanțiilor financiare, fapt ce va face posibilă ajustarea cadrului legal secundar Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice nr. 168 din 31-05-2019.</p>	<p>prevederi privind depunerea unei garanții de bună execuție pentru eliberarea avizului de racordare este necesar ca aceste prevederi să fie analizate prin prisma cuantumului acestei garanții, modalitatea de rambursare, și transferul acestei garanții în cazul în care nu se respectă termenii prevăzuți în avizul de racordare.</p> <p>Totodată pentru introducerea unei garanții de bună execuție este necesar de a fi elaborată o analiză a impactului acestei reglementări asupra mediului de afaceri și asupra consumatorilor casnici care doresc să beneficieze pe viitor de mecanismul de contorizare netă/facturare netă conform prevederilor Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.</p> <p>Având în vedere faptul că proiectul propus, vine să introducă doar exclusiv unele modificări urgente de gestionare a unor posibile situații de disfuncționalitate a pieței de energie electrică, se consideră oportună examinarea propunerilor la următoarea modificare a Legii nr. 107/2016 planificată în primul trimestru al anului 2024.</p>
SA „Energocom”	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>

Nr. - din -		
SA „RED Nord” Nr. jur-09/1781 din 26 septembrie 2023	Lipsă de propuneri și obiecții	<i>Se acceptă</i>
SA „FEE-Nord” Nr. 09-856 din 22 septembrie 2023	La solicitarea Ministerului Energiei al Republicii Moldova nr. 07-1420 din 17.09.2023, de a prezenta Avizul asupra proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice număr unic 615/MEn/2023), Vă comunicăm că nu avem alte propuneri decât cele expuse în scrisoarea cu nr. 09-828 din 14.09.2023 și ne exprimăm Avizul pozitiv asupra proiectului menționat.	<i>Se acceptă</i>
ÎCS „Premier Energy Distribution” SA Nr. – 0504/176990 din – 03 octombrie 2023	<p>Articolul 2. Noțiuni principale: „piață a energiei electrice pentru ziua următoare – piață angro organizată de operatorul pieței de energie electrică care asigură participanților la piață mecanismele de tranzacționare pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice din ziua de livrare care urmează imediat după ziua de tranzacționare”.</p> <p>Articolul 2. Noțiuni principale, „tentativă de manipulare a pieței” alin.(1), lit.b): b) de a stabili, în mod artificial, prețul unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață de energie electrică;</p> <p>Articolul 9, alin.(4): 4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 45 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Hotărârile Agenției de aprobare a costurilor de bază, a tarifelor și prețurilor reglementate intră în vigoare din data publicării acestora. Aprobarea în termen de 45 de zile a tarifelor și prețurilor reglementate este justificată prin</p>	<p><i>Nu se acceptă</i> Conform documentelor de planificare a activității Guvernului și a Ministerului, în perioada următoare se planifică transpunerea în legislația sectorială a prevederilor Directivei 944/2019 și a Regulamentului 943/2019, respectiv propunerea în cauză va fi rediscutată în cadrul acestui proces.</p> <p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Nu se acceptă</i> Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată</p>

evitarea acumulării devierilor tarifare, care duc la apariția unor semnale incorecte de preț pentru consumatorii finali și respectiv la distorsiuni pe piața cu amănuntul a energiei electrice. Scopul de baza trebuie sa fie aprobarea cât mai rapida a prețurilor/tarifelor pentru a nu crea devieri tarifare. Soluția nu este componentă de echitate pe care se insistă ci aprobarea prețurilor/tarifelor cât mai rapid posibil. De asemenea, pentru a avea o planificare și gestionare corectă a resurselor, întreprinderile energetice au nevoie de previzibilitate la aplicarea costurilor de bază și a prețurilor/tarifelor. Din acest motiv, este imperios necesar ca aceste costuri, preturi/tarife să nu fie aplicate retroactive, ci doar din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial.

Articolul 15, alin. (1¹):

Nu este clar pentru ce va fi utilizată aceasta bază de date. Această bază de date: a) este una dinamică, starea ei se modifică de la o zi la alta; b) poate fi foarte voluminoasă în funcție de datele necesare a fi reflectate pentru fiecare consumator final/utilizator de sistem – doar la PED în baza de date sunt peste 940 mii de consumatori finali/utilizator de sistem; c) informația conține date cu caracter personal; d) conține istoricul de consum care poate fi solicitat de consumatorul final în temeiul legii; e) baza de date necesită a fi protejată pentru a menține integritatea acesteia. Reieșind din cele menționate, considerăm că această completare este una nejustificată și ar urma să fie exclusă.

redacția actuală a prevederilor. Totodată, de menționat că deocamdată se realizează doar o reducere a termenelor de stabilire a tarifelor reglementate de la 120 zile la 90 zile, similare cu cele aplicate în cazul gazelor naturale.

Propunerea va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019.

Nu se acceptă

Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.

În același timp, de menționat că, baza de date asigură o protecție suplimentară consumatorilor în cazul unor disfuncționalități ale pieței, în particular în cazul încetării activității pe piață și necesitatea asigurării furnizării continue și imediate către acești consumatori. Întreținerea bazei de date de face de către ANRE în baza unui act normativ în care se stabilește exact termenii de actualizare a bazelor respective și condițiile de păstrare a acestor date.

	<p>Articolul 19, alin.(5): Se exclude Daca nu va respecta cerințele tehnice nu va fi racordat la rețea.</p> <p>Articolul 81, alin.(3), lit. m): m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare; Similar după cum s-a proceda în România, pentru a asigura transparența în funcționare grupurilor de echilibrare este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor.</p> <p>Articolul 87, alin.(3), lit.a): – cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu-l va depăși pe cel efectiv înregistrat în anul precedent în sector, cât și a stimulentei în mărime de 50% din valoarea reducerii cheltuielilor respective înregistrată pe parcursul anului. Pentru a avea stimulente de reducere a consumului tehnologic propunem sa fie utilizata media sectorului.</p>	<p>Considerăm că transferarea acestor liste nu implică atât de mare efort administrativ.</p> <p>Nu se acceptă Având în vedere că prevederea propusă nu constituie obiect de modificare a Legii, propunerea respectivă, urmează a fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019</p> <p>Nu se acceptă Propunerea va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019</p> <p>Se acceptă parțial Media pierderilor din rețelele de distribuție nu poate fi aplicată datorită diferențelor structurale, dar înțelegem riscul variabilității anuale a pierderilor. Astfel, se propune o versiune finală, după cum urmează: „ - cheltuielilor aferente consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de distribuție, al căror nivel nu va depăși media efectiv înregistrat în ultimii trei ani cât și a stimulentei în mărime de 50% din valoarea reducerii consumului</p>
--	--	--

	<p>Articolul 95²:</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximum acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%.</p> <p>Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximum legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă.</p> <p>Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la</p>	<p><i>tehnologic și pierderilor de energie electrică înregistrate pe parcursului anului”.</i></p> <p>Tot la Alineatul (3) litera a), urmare ședinței cu ANRE din data de 16 octombrie 2023, textul „componenta de compensare a decalajului între plățile furnizorilor/operatorilor de sistem către terți și colectarea plăților de la consumatorii finali/utilizatorii de rețea, fie din fonduri proprii, împrumuturi și/sau devieri tarifare” a fost substituit cu textul „alocația aferentă capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată”.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.</p> <p>Totodată, în regim de lucru a fost solicitată opinia Secretariatului Comunității Energetice, prin care a fost exprimată poziția păstrării redacției actuale, care în cadrul procesului de transpunere a Regulamentului REMIT în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale a fost discutat inclusiv și pe</p>
--	---	---

	<p>redactarea Articolului 95², alin.(4), lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>	<p>platforma Comisiei parlamentare Economie Buget și Finanțe.</p> <p>Totodată, a fost exprimată opinia că, stabilirea unui maxim al sancțiunilor ar putea crea o previzibilitate pentru participanții la piața energiei electrice, care ar putea fi folosită în sensul obținerii unor beneficii în detrimentul funcționării normale a pieței energiei electrice.</p> <p>Prin prevederile Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost transpuse prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv art. 113² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prevăd aplicarea aceluiași sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritate și transparența pieței de gaze naturale.</p>
<p>ÎCS „Premier Energy Distribution” SA (<i>prin e-mail</i>)</p>	<p>Buna ziua dl Constantin,</p> <p>Expediez unele prevederi necesare a fi incluse în legea 107 din punctul nostru de vedere (în galben):</p> <p>1. art.7 alin.(2) lit.a) - se completează:</p> <p>elaborează și aprobă metodologiile de calculare, de aprobare și de aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică și pentru energia termică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, a <i>prețurilor reglementate conform prevederilor art.85¹</i>, a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, pentru serviciul de distribuție a</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>energiei electrice, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul de tensiune al rețelelor electrice, a tarifului reglementat pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice, precum și a prețurilor reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică, pentru energia electrică furnizată de furnizorul de ultimă opțiune și pentru energia electrică furnizată de furnizorul serviciului universal, inclusiv a tarifelor binome și a prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum;</p> <p>2. art.81¹ alin.(1) - se completează:</p> <p>Un număr insuficient de participanți la licitațiile organizate de furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune conform art. 68 alin. (8) și <i>operatori de sistem;</i></p> <p>3. art.85¹ alin.(1) - se completează:</p> <p>În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale sau distorsionează funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească derogări de la mecanismele de piață și mecanisme reglementate de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și după caz cantități reglementate, <i>conform metodologiei aprobate de Agenție.</i></p> <p>4. art.96 alin.(14²) - se completează:</p> <p>Până la crearea condițiilor de funcționare concurențială a pieței energiei electrice de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, Agenția stabilește mecanisme reglementate de funcționare în conformitate cu art. 85¹ și <i>aprobă în termen de 4 luni metodologia de calculare a prețurilor reglementate pentru cantitățile de energie electrică sau de servicii oferite prin mecanisme reglementate stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi.</i></p> <p>Pentru a avansa dl Secretar de stat cu construcția centralei avem nevoie ca sa stabilim termeni de elaborare a reglementarilor si anume a metodologie in baza căreia vor fi calculate preturile reglementate si serviciile de sistem.</p>	<p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă parțial</i> Se propune termenul de 6 luni pentru ca Agenția să aprobe Metodologia de calculare a prețurilor reglementate pentru cantitățile de energie electrică sau de servicii oferite prin mecanisme reglementate</p>
<p>ÎCS „Premier Energy” SRL Nr. - 0504/177446 din – 04 octombrie 2023</p>	<p>Articolul 9, alin.(4):</p> <p>(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 45 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Hotărârile Agenției de aprobare a costurilor de bază, a tarifelor și prețurilor reglementate intră în vigoare din data publicării acestora.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i> Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea</p>

<p>Propunem un termen de 45 de zile a tarifelor și prețurilor reglementate care este justificată prin evitarea acumulării devierilor tarifare, care duc la apariția unor semnale incorecte de preț pentru consumatorii finali și respectiv la distorsiuni pe piața cu amănuntul a energiei electrice. Scopul de baza trebuie sa fie aprobarea cât mai rapida a prețurilor/tarifelor pentru a nu crea devieri tarifare. Soluția nu este componentă de echitate pe care se insistă ci aprobarea prețurilor/tarifelor cât mai rapid posibil. Pentru a avea o planificare și gestionare corectă a resurselor, întreprinderile energetice au nevoie de previzibilitate la aplicarea costurilor de bază și a prețurilor/tarifelor. Din acest motiv, este imperios necesar ca aceste costuri, preturi/tarife să nu fie aplicate retroactive, ci doar din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial.</p> <p>Articolul 19, alin.(2): (2) Autorizarea instalării unei centrale electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și autorizarea majorării capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW se efectuează prin hotărâre de Guvern. Aceasta este menționat în pct. 3. de la acest punct, se poate de eliminat: Articolul 19, alin.(3): (3) Obținerea autorizației de construire de la autoritățile administrației publice locale este obligatorie pentru construcția tuturor centralelor electrice.</p> <p>Articolul 21, alin.(5¹): (5¹) Măsurile de sprijin oferite prin ofertă asigură recuperarea investiției în toate cazurile și pot conține obligații de serviciu public și/sau prețuri reglementate pentru energia electrică sau serviciul prestat. Este important de menționat ca recuperarea investiției va fi asigurată în cazul licitațiilor organizate și în cazul mecanismului reglementat de funcționare ce este inclus în lege.</p> <p>Articolul 63, alin.(4): Termenul de 12 luni nu asigură soluții pentru consumatorii care după un interval de până la 9 luni își pierd furnizorul la preturi negociate. Revenirea la serviciul de ultima opțiune este limitată pe un termen de 90 de zile (max. 3 luni). În caz că consumatorii nu reușesc să semneze alte contracte în condiții negociate, deoarece cele 12 luni (< 9 luni + 3 luni de ultima opțiune < 12 luni) încă nu s-au scurs, atunci aceștia ar urma să fie deconectați de la rețea? Soluția pentru cele 12 luni ar fi să se extindă termenul pentru serviciul de ultima opțiune până la expirarea celor 12 luni. Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu acești consumatori după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din dispoziții finale să fie separat în 2 părți – (1) să se fie doar la consumatorii non casnici (alții decât societățile</p>	<p>de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor. Deocamdată, se realizează o reducere a termenelor de stabilire a tarifelor reglementate de la 120 zile la 90 zile, similare cu cele aplicate în cazul gazelor naturale. Propunerea va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019.</p> <p><i>Nu se acceptă</i> Propunerea va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019</p> <p><i>Nu se acceptă</i> Prevederea se subînțelege că se aplică „în toate cazurile”.</p> <p><i>Se acceptă parțial</i> Prevederea a fost reformulată urmare pct. 8 din propunerile ANRE, inclusiv art. 96 alin. (4).</p>
--	--

	<p>comerciale mici) și (2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consu</p> <p>Articolul 80, alin.(2): Comentariu la „piața organizată a contractelor” Contractelor Bilaterale? Nu este clar despre care piața se discută?</p> <p>Articolul 81, alin.(3), lit. m): m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare; Similar după cum s-a proceda în România, pentru a asigura transparența în funcționare grupurilor de echilibrare este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor.</p> <p>Articolul 81¹, alin.(1), lit. f): f) Existența instalațiilor de producere a energiei electrice care au fost finanțate din subvenții, granturi, donații cu implicarea statului ce distorsionează structura costurilor și din aceasta cauză funcționarea corectă a pieței. Pentru a transmite semnale corecte și pentru a evita distorsionarea pieței, consideram ca instalațiile de generare a energiei electrice care au fost finanțate prin granturi, donații, subvenții (în costul vânzărilor lipsește componenta de capex) nu ar trebui să concureze cu instalații care au fost finanțate de investitori privați la care în calculul lor au toate costurile capex și opex.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i> Contractele din piața energiei electrice sunt bilaterale și pot fi stabilite fie direct între părți fie pe o piață centralizată (de exemplu de tip OTC (Over the Counter).</p> <p><i>Nu se acceptă</i> Propunerea va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019</p> <p><i>Se acceptă parțial</i> Prevederea urmează a fi inclusă la art. 85¹ alin.(3), cu următoarea formulare: (1) În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale sau distorsionează funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească derogări de la mecanismele de piață și mecanisme reglementate de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și după caz cantități reglementate.</p>
--	---	---

Articolul 81¹, alin.(1), lit. g):

g) Lipsa posibilității organizării licitațiilor din cauza limitării secțiunii sau conjuncturii piețelor regionale.

Articolul care prevede limitările de secțiune la import, conflictul armat din țara vecina, lipsa cantităților suficiente de combustibil pentru producerea energiei electrice. Aceste cazuri pot fi constatate de Agenție din oficiu și declarată disfuncționalitate pieței angro fără a organiza licitații.

Articolul 85¹ Derogări de la mecanismele de piață energiei electrice.

(2) Agenția aprobă prețuri provizorii din oficiu pentru energia electrică produsă utilizând informațiile disponibile privind prețurile aferente contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice până la apariția disfuncționalității pe piața energiei electrice. În perioada disfuncționalității stabilite de Agenție, prețul energiei electrice de echilibrare și a serviciilor de sistem se stabilește în baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din regiune și se aprobă prin hotărârea Agenției .

Prețul energiei de echilibrare și a serviciilor de sistem nu pot fi egale cu prețul din contractele bilaterale deoarece costul producerii acestei energii este mult mai mare.

Nu se acceptă

Situația respectivă este acoperită de lit. a) a articolului.

Se acceptă parțial

Se va reveni la o propunerea inițială a art. 85¹ a Proiectului în rumătoarea redacție:

(1) *În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale sau distorsionează funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească derogări de la mecanismele de piață și mecanisme reglementate de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și după caz cantități reglementate.*

(2) *Prețurile și/sau cantitățile reglementate stabilite conform alin. (1) se determină pentru fiecare vânzător de energie electrică sau de serviciu și trebuie să asigure recuperarea costurilor.*

(3) *În cazul în care producătorul sau furnizorul refuză să furnizeze informații privind costurile sale reale, Agenția stabilește prețuri*

	<p>Articolul 86:</p> <p>(1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele preturi și tarife:</p> <p>b) tarife reglementate;</p> <p>c) componente reglementate de preț.</p> <p>(2) La categoria de preturi și tarife reglementate se atribuie:</p> <p>d) componentele reglementate de preț pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal, inclusiv componentele reglementate pentru tarifele binome și diferențiate în funcție de orele de consum;</p> <p>Pentru furnizarea de ultima opțiune este prevăzută completarea legii la litera d¹) de mai jos. De asemenea, propunem ca în loc de prețuri reglementate de furnizare (ce includ cost procurare energie, cost aferent serviciilor de transport, de distribuție și ale serviciilor de furnizare) să fie aprobate de Agenție doar componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, costul serviciilor de distribuție, precum și costul serviciilor de furnizare. Cât ține de costul de procurare a energiei electrice, acesta urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei în trimestrul anterior. În acest mod, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice în trimestrul precedent. Corectitudinea aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției. Aceasta ar evita acumularea devierilor majore și necesitatea aplicării componente de echitate.</p> <p>Articolul 95², alin.(1):</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>Articolul 95², alin.(2):</p> <p>(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>Articolul 95², alin.(3):</p> <p>(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la</p>	<p><i>reglementate pe baza prețurilor istorice ale acestuia sau pe baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din țară.</i></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea reprezintă o reglementare cu impact major asupra pieței și asupra metodei de stabilire a prețurilor reglementate de furnizare a energiei electrice, aceasta va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019.</p> <p>Totodată, subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a</p>
--	---	--

	<p>piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximum acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%.</p> <p>Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximum legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă.</p> <p>Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea Articolului 95², alin.(4), lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p>	<p>prevederilor.</p> <p>Totodată, în regim de lucru a fost solicitată opinia Secretariatului Comunității Energetice, prin care a fost exprimată poziția păstrării redacției actuale, care în cadrul procesului de transpunere a Regulamentului REMIT în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale a fost discutat inclusiv și pe platforma Comisiei parlamentare Economie Buget și Finanțe.</p> <p>Totodată, a fost exprimată opinia că, stabilirea unui maxim al sancțiunilor ar putea crea o previzibilitate pentru participanții la piața energiei electrice, care ar putea fi folosită în sensul obținerii unor beneficii în detrimentul funcționării normale a pieței energiei electrice.</p> <p>Prin prevederile Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost transpuse prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv art. 113² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prevăd aplicarea aceluiași sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritate și transparența pieței de gaze naturale.</p>
--	--	--

Articolul 96, alin.(4¹):

(4¹) Prin derogare de la art. 68 alin. (6) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu consumatorii finali, inclusiv cu limitarea de 12 luni prevăzută pentru consumatorii casnici și societățile comerciale mici specificate la art.63 alin.(4), după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din dispoziții finale să fie separat în 2 părți –

(1) să se refere doar la consumatorii non casnici (alții decât consumatorii casnici și societățile comerciale mici) și

(2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici și societățile comerciale mici.

Articolul 96, alin.(16¹):

(16¹) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii serviciului universal calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare și în baza coeficienților stabiliți în prealabil prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețuri diferențiate în funcție de orele de consum prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ.

La art.86 alin.(2) lit. d) acestea sunt definite ca preturi diferențiate în funcție de orele de consum si nu „tarife cu preturi” sau „tarife” după cum este scris în continuare în prima fraza.

Va rugam sa utilizați noțiuni din lege.

Daca nu punem ca coeficienții vor fi stabiliți de ANRE cum ar putea furnizorii sa calculeze preturile diferenția în funcție de orele de consum?

Ultimul bazat în general este unul confuz despre ce costuri justificate putem discuta daca nu achiziționam energia pe ore.

Se acceptă parțial

Soluția aplicată constă într-o reformulare a art. 96 alin. (4) – a se vedea pct. 8 din propunerile ANRE.

Se acceptă parțial

Urmare avizului și a ședințelor cu SA „Premier Energy Distribution” și cu ANRE din data de 16 octombrie 2023, art. 96 alin (16¹) se reformulează în următoare redacție:

„(16¹) Prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 din prezenta Lege și a metodologiei tarifare relevante, în cazul implementării unor proiecte demonstrative finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum,

		<p><i>Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei, va aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul demonstrativ.</i></p> <p><i>Pentru determinarea și calcularea acestor prețuri reglementate Agenția stabilește și aprobă coeficienții tarifari, care iau în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi, pe perioada de desfășurare a proiectelor demonstrative”.</i></p>
<p>SA „Termoelectrica” Nr. 79/1977 Din 02 octombrie 2023</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>SA „CET-Nord” Nr. 310-08/1348 din 04 august 2023</p>	<p>Urmare a examinării proiectului remis spre examinare și sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiect, reiterăm următoarele propuneri, de principiu, pentru producerea energiei electrice în regim de cogenerare:</p> <p>1. Stabilirea unei limite admisibile de abaterii care să nu se considere dezechilibru în valoarea de $\pm 5\%$, or, diapazonul de reglare automată a frecvenței capacităților de cogenerare în limită de $\pm 5\%$ este direct dependent de nivelul de frecvență al sistemului electroenergetic</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Mecanismul de toleranțe prevăzut în proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei</p>

<p>(caracteristici tehnice prescrise în pașapoartele tehnice și în instrucțiunile de exploatare a producătorilor a utilajului de producere).</p> <p>Propunerea formulată nu a fost acceptată, fiind specificat faptul că „intenția primară a autorităților este responsabilizarea producătorilor, într-o anumită măsură, astfel încât prognozele acestora să fie cât mai calitative, până la instituirea unei Piețe pe Parcursul Zilei funcționale. În partea de ține de mecanismul de toleranțe prevăzut în proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile a fost elaborat în special în scopul asigurării unei predictibilității pentru investitorii în SER care utilizează tehnologii variabile (fotovoltaice și/sau eoliene)”.</p> <p>Considerăm că argumentarea de respingere nu este justificată întrucât calculul cantității excedente\deficitare de energie electrică stabilită ca dezechilibru se efectuează în kWh fără aplicarea unei marje de eroare, fapt ce presupune că orice producător de energie electrică în regim de cogenerare permanent va crea dezechilibre din imposibilitatea tehnică a instalațiilor existente de producere a unei cantități constante de energie într-o perioadă îndelungată de timp și mai ales fiind dependenți de factorii externi precum temperatura medie a aerului.</p> <p>În cazul în care nu va fi determinată o limită admisibilă a abaterii care nuseconsiderădezechilibru, situația dată va crea dezechilibre permanente.</p> <p>2. Articolul 7 alineatul (2) să se completeze cu lit. n) cu următorul conținut:</p> <p>„n) aprobă prin hotărâre separată componenta de corectare a venitului reglementat la prețurile și tarifele reglementate și mecanismul de recuperare/restituire a acesteia.”, însă, propunerea formulată nu a fost acceptată, fără a fi prezentat un argument justificativ, întrucât referințele la art. 87 și 63 se referă la „componenta de echitate”, dar nu la „componenta de corectare a venitului reglementat”. Or, în corespundere cu prevederile cadrului normativ și proiectului de modificare, componenta de echitate reprezintă obligațiune de plată reciprocă determinată pentru fiecare consumator, reieșinddin valoarea totală a componentei de corectare a venitului reglementat (excedentului sau deficitului tarifar). Totodată, componenta de corectare a venitului reglementat reprezintă valoarea rezultată din diferența dintre venitul total reglementat actualizat și cel efectiv înregistrat în aceeași perioadă de timp (excedent sau deficit). Respectiv, deoarece componenta de echitate reprezintă doar o parte din componenta de corectare a venitului reglementat aceste noțiuni sunt distincte, iar argumentul este irelevant.</p> <p>Propunerea privind obligarea ANRE de aprobare a componentei de corectare a venitului reglementat, are la bază următoarele raționamente justificative:</p> <p>a) Componenta de echitate este determinată reieșind din valoarea totală a devierilor tarifare acceptate de către ANRE în scopuri tarifare. Respectiv, fără a cunoaște valoarea totală care urmează a fi recuperată/restituită prin prețurile reglementate nu poate fi determinată componenta de echitate;</p> <p>b) Fără aprobarea componentei de corectare a venitului reglementat pentruanul precedent,nu va fi nici o transparență în determinarea componentei de echitate și modalității derepartizare a acesteia între consumatori;</p>	<p>din surse regenerabile a fost elaborat în special în scopul asigurării unei predictibilității pentru investitorii în SER care utilizează tehnologii variabile (fotovoltaice și/sau eoliene).</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>În cazul unităților termoenergetice, „componenta de corectare a venitului reglementat” este inclusă la determinarea prețurilor pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare prevăzută de <i>Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice</i> aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 396/2019.</p> <p>Totodată, această prevedere urmează a fi analizată în cadrul următorului exercițiu de modificare a Legii nr. 107/2016 planificată în primul trimestru al anului 2024.</p>
--	--

	<p>c) Componenta de corectare a venitului reglementat pentru anul precedent, din lipsa transparenței în acest sens, este unica componentă tarifară care nu poate fi anticipată de către consumatori, mai ales în condițiile în care consumatorul intenționează să-și schimbe furnizorul. Or, componenta de corectare a venitului reglementat pentru anul precedent, nu poate fi modificată după determinarea acesteia reieșind din parametrii efectivi. În caz contrar, consumatorii care vor manifesta intenția de schimbare a furnizorului în diferite perioade ale anului, pot fi discriminați și prejudiciați prin aplicarea valorii totale a devierilor tarifare distincte/modificate de la o perioadă la alta.</p> <p>d) Prin Hotărârile de aprobare a prețurilor/tarifelor reglementate, ANRE nu aprobă valoarea totală a componentei de corectare a venitului reglementat, ci doar o parte din aceste devieri tarifare, valoarea totală fiind necunoscută pentru consumatori. Or, în rezultatul analizei tuturor Hotărârilor ANRE cu privire la aprobarea prețurilor/tarifelor reglementate, nici un utilizator nu poate identifica în prezent care este valoarea totală a devierilor tarifare aprobate de către Agenție. Din aceste considerente, este imperativă aprobarea și publicarea în Monitorul Oficial a valorii componentei de corectare a venitului reglementat (deficitului/excedentului tarifar) determinată de către ANRE pentru perioada precedentă de reglementare, precum și a mecanismului de recuperare/restituire a acesteia. Or, prin asigurarea transparenței în sensul mărimii componentei de corectare a venitului reglementat și mecanismului de includere a acesteia în prețurile reglementate, va fi asigurată previzibilitate și certitudine nu doar pentru furnizor, dar și pentru consumator, ceea ce va facilita prognozarea acțiunilor consumatorilor (în special marilor consumatori) referitor la oportunitatea schimbării furnizorilor și optimizarea costurilor de producere. Luând în considerare faptul că, până în prezent, această componentă tarifară rămâne a fi unica care nu este aprobată de către ANRE, deși reprezintă una dintre cele mai importante componente care are impact important asupra structurii prețurilor și tarifelor reglementate, prin operarea modificării propuse se va înlătura o lacună existentă în legile sectoriale.</p>	
SRL „ML-Energy Group” <i>Nr. -</i> <i>din -</i>	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>
SRL „Navitas Energy” <i>Nr. -</i> <i>din -</i>	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>
ЗАО «Молдавская ГРЭС» <i>Nr. 01-01-00/129-18-8072</i> <i>din 07 august 2023</i>	Уважаемые господа! Рассмотрев поступивший в адрес ЗАО «Молдавская ГРЭС» проект закона о внесении изменений в Закон № 107/2016 об электроэнергии (уникальный номер - 615/MEП/2023) направляем свое заключение (прилагается). Кроме того, полагаем необходимым отметить, что некоторые из предлагаемых изменений к Закону № 107/2016 об электроэнергии создают условия для установления непрозрачных, дискриминационных механизмов функционирования рынка электроэнергии, что прямым образом нарушает	

положения Директивы № 2009/72/ЕС Европейского парламента и Совета Европейского Союза "Об общих правилах внутреннего рынка электрической энергии и об отмене Директивы 2003/54/ЕС" (далее - Директива ЕС).

В частности, в соответствии с параграфом 7 статьи 15 Директивы ЕС и/или параграфа 6 статьи 25 правила, утвержденные оператором системы передачи электроэнергии для балансировки энергосистемы, в том числе правила платы за дисбаланс, установленные для пользователей системы, должны быть объективными, информационно-открытыми и недискриминационными. Условия предоставления услуг операторами систем передачи электроэнергии, в том числе правила и тарифы, должны разрабатываться в соответствии с методикой, согласующейся с параграфом 6 статьи 36, должны быть недискриминационными и отражающими расходы, а также в соответствии с параграфом 7 статьи 36 должны быть заблаговременно опубликованы.

Вынуждены констатировать, что, несмотря на функционирование свободного рынка электроэнергии в Республике Молдова с 01.06.2022, рынок балансировочной электроэнергии фактически отсутствует. Отсутствие договоров участия в балансировочном рынке, подписанных ОПС с участниками рынка-производителями электроэнергии (далеко не только ЗАО «Молдавская ГРЭС»), а также с крупными промышленными потребителями и/или балансировочными группами, которые при создании определенных стимулов могут обеспечивать участие в балансировке энергосистемы, сокращая/увеличивая свое потребление, свидетельствует только о том, что с 01.06.2022 не созданы прозрачные, информационно-открытые, экономически обоснованные и недискриминационные механизмы функционирования рынка балансировочной электроэнергии.

В этой связи, полагаем, что попытка введения репрессивных и дискриминационных мер, направленных на принуждение отдельных участников рынка электроэнергии к исполнению решений контролирующего органа вне зависимости от объективных обстоятельств как экономического, так и технологического характера, помимо того, что нарушает конституционное право на свободу экономической деятельности, может стать не инструментом решения, а наоборот, причиной возникновения исключительной ситуации в электроэнергетике.

Более того, само введение понятия исключительной ситуации в электроэнергетике и предоставление в этой связи дополнительных полномочий НАРЭ, по нашему мнению, подменяет собой действующее Положение о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, утвержденное Правительством РМ и передает НАРЭ полномочия комиссии по ЧС.

Мы также полагаем существенным отметить, что в период действия в Республике Молдова (с 24 февраля 2022 г.) режима чрезвычайного положения, комиссией по ЧС ситуация отсутствия у ОПС договоров на участие в балансировочном рынке

электроэнергии с местными участниками рынка не была идентифицирована как чрезвычайная и никаких решений, направленных на принуждение к участию в балансировочном рынке, не принималось, при этом балансировка энергосистемы осуществлялась как путем взаимной компенсации разнонаправленных дисбалансов между участниками рынка, так и за счет трансграничных поставок электроэнергии из/в энергосистем соседних стран на рыночных основаниях. В этой связи, полагаем, что нет оснований для признания данной ситуации исключительной в период после отмены действия ЧП.

С учетом изложенного, ЗАО «Молдавская ГРЭС», являясь ответственным участником рынка электроэнергии Республики Молдова, будучи заинтересованным как в обеспечении стабильной работы энергосистемы в целом, так и в создании объективных, информационно-открытых и недискриминационных условий функционирования конкурентного рынка электроэнергии, просит Вас учесть наши замечания к проекту изменений в Закон РМ №107/2016 «Об электроэнергии».

Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 5 абзацами 5¹ и 5²

Принятие решений в режиме, указанном в абзаце 5¹, допускается исключительно для чрезвычайных ситуаций (статья 14 Закона № 239/2008 о прозрачности процесса принятия решений).

Регламентация управления в чрезвычайных ситуациях относится к регулятивным полномочиям Правительства (утверждение Положения о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, Плана действий в чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии и состава комиссии по чрезвычайным ситуациям на рынке электроэнергии - подпункт m) пункта 1 статьи 4 Закона № 107/2016 об электроэнергии).

Таким образом, предложенное дополнение противоречит принципам и положениям Закона № 239/2008 о прозрачности процесса принятия решений, нормам о чрезвычайных ситуациях.

Замечания относительно дополнения пункта 5 абзацем 5²

Режим обжалования постановлений и решений Агентства не должен отличаться от режима, установленного для обжалования актов других органов.

Предоставление актам Агентства повышенного уровня защиты может повлечь нарушение конституционных прав на судебную защиту.

Nu se acceptă

Totodată, de menționat că textul a fost suplinit cu o referință la Codul administrativ 116/2018, precum și modificat titlul prezentului Proiect.

De menționat că, exceptarea de la instituția suspendării actelor administrative prevăzute de Codul administrativ, a hotărârilor emise de către Agenție în temeiul art. 9 alin. (5¹) al Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, reprezintă o măsură imperativă ce derivă din caracterul urgent al intervenției regulatorului pe piața de energie pentru asigurarea securității aprovizionării consumatorilor cu energie.

Este de precizat că, în situațiile de disfuncționalitate a pieței de energie, excluderea instituției suspendării hotărârilor autorității de

reglementare reprezintă un mijloc de protecție, care ar garanta aplicabilitatea hotărârilor Agenției emise în regim de urgență, indispensabile pentru asigurarea funcționării pieței de energie electrică.

De subliniat că, în lipsa unor mijloace efective care ar garanta executarea hotărârilor Agenției din momentul emiterii, există posibilitatea și riscul ca acestea să fie suspendate de către instanțele de judecată naționale, la solicitarea unor participanți rău intenționați, cu scopul de a denatura piața sau care pot beneficia din situațiile de disfuncționalității pieței.

Suspendarea actelor administrative emise în situații de disfuncționalitate ar genera inaplicabilitatea și neexecutarea acestora pentru o anumită perioadă de timp, nefiind atins scopul urmărit de legiuitor prin instituirea la nivel legislativ a unui mecanism eficient de reglementare a situațiilor de disfuncționalitate a pieței prin măsuri de urgență dispuse de autoritatea de reglementare și care ar putea preveni o eventuală declarare a Stării de urgență similar cazurilor anterioare (ex. lunii ianuarie 2022).

Un exemplu relevant în acest context ar fi Decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios administrativ al

Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2022, prin care a fost suspendată executarea Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr. 351 din 06 august 2021 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 58/2020 privind stabilirea mecanismului de recuperare a devierilor tarifare ale SA „Moldovagaz”, ale operatorilor sistemelor de distribuție afiliați SA „Moldovagaz” și ale SRL „Moldovatrangaz”, formate în perioada anilor 2011-2019, până la devenirea executorie a hotărârii pe fondul cauzei.

Deși ANRE consideră că nu exista temei juridic pentru suspendarea executării Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr. 351 din 06 august 2021, Decizia Curții de Apel Chișinău, emisă în calitate de instanță de recurs, nu mai poate fi contestată decât odată cu fondul cauzei.

În acest context, atragem atenția că actul administrativ emis de către ANRE este suspendat de către instanța de judecată de o perioadă de peste un an, iar dosarul judiciar se află încă la faza de pregătire în instanța de fond fiind tergiversat intenționat de către întreprinderea reclamantă.

Corespunzător, având în

vedere că executarea actului administrativ a fost suspendată de către instanța de judecată, Agenția a fost în imposibilitate de a include în tariful de transport al SRL „Moldovatrangaz” devierile pozitive ale titularului de licență constatate prin Hotărârea Agenției respective, care urmau a fi recuperate în perioada respectivă în favoarea consumatorilor și a utilizatorilor de sistem.

Drept consecință, această suspendare a generat un risc iminent de imposibilitate a executării Hotărârii ANRE, după pronunțarea unei hotărâri a instanței de judecată, deoarece începând cu 19.09.2023 SRL „Moldovatrangaz” nu va mai fi titular de licență și nu va mai desfășura activitatea de transport a gazelor naturale (urmând a-i fi retrasă licența în legătură cu nerespectarea cerințelor legale privind certificarea operatorului sistemului de transport), fiind incertă modalitatea de recuperare a devierilor pozitive (excedent) de la întreprinderea respectivă. Or, în lipsa licenței SRL „Moldovatrangaz” pentru transportul gazelor naturale, nu vor exista premise legale pentru Agenție de a ajusta tariful pentru prestarea serviciului de transport.

Prin urmare, pentru a asigura

	<p>Замечания (возражения) относительно изложения пункта 2 статьи 78 в новой редакции.</p> <p>Регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства.</p> <p>Статьями 35-37 Директивы 2009/72/ЕС Европейского Парламента и Совета от 13 июля 2009 года об общих правилах внутреннего рынка электроэнергии и отмене Директивы 2003/54/ЕС Агентству предписывается контролирующая роль (мониторинг, проведение расследований, рассмотрение споров участников рынка и т.п.).</p> <p>Расширение регулирующих полномочий Агентства приведет к снижению качества контролирующих функций (вследствие совпадения регулятора и контролирующего в одном лице).</p>	<p>eficiența mecanismului de soluționare a disfuncționalităților pe piața de energie prin intervenția promptă a Agenției, actele administrative adoptate în temeiul art. 9 alin. (51) al Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică urmează a fi exceptate de la instituția suspendării de către instanța de judecată, similar practicii în care actele emise de Banca Națională a Moldovei (art. 214 alin. (8) din Codul administrativ și practicii instituite prin Legii Nr. 201/2023 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea separării și certificării operatorilor sistemului de transport al gazelor naturale).</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Norma respectivă se instituie pentru a fi aplicată temporar și exclusiv în cazurile de disfuncționalitate a pieței, după cum este specificat, în toate celelalte cazuri se aplică normele juridice existente stabilite în actele normative de reglementare a sectorului.</p> <p>Remarcăm despre faptul că nu este suficient fundamentat argumentul respectiv dat fiind faptul că, atribuțiile Agenției sunt distinct stabilite prin prevederile Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>Totodată, completările</p>
--	---	---

	<p>Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 1 статьи 80 словами «как правило».</p> <p>Дополнение словами «как правило/обычно» позволит исключить действие основополагающего принципа свободы конкуренции.</p> <p>Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 1 статьи 80 абзацем 1¹.</p> <p>1. Полагаем, что регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства.</p> <p>2. Рынок электроэнергии действует в Республике Молдове с июня 2022г. При этом регулирование комиссией по ЧС происходило исключительно в части рынка двусторонних договоров, а не в части балансирующих и системных услуг. Таким образом, опыт прошедшего года показывает отсутствие необходимости вмешательства в рынок балансирующих услуг и системных услуг.</p> <p>3. Статьями 35-37 Директивы 2009/72/ЕС Европейского Парламента и Совета от 13</p>	<p>propuse la art. 78 nu lezează drepturile participanților de a se angaja în tranzacții de comercializare a energiei electrice. În același timp tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe piețele organizate de energie electrică trebuie să fie desfășurate în mod transparent și nediscriminatoriu. Aceste reprezentând principii fundamentale ale reglementărilor Legii nr. 107/2016 care transpune Directiva 2009/72/CE.</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Norma respectivă se instituie pentru a fi aplicată temporar și exclusiv în cazurile de disfuncționalitate a pieței, după cum este specificat, în toate celelalte cazuri se aplică normele juridice existente stabilite în actele normative de reglementare a sectorului.</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Lipsa unor mecanisme clare, în cazul apariției unor disfuncționalități pe piața energiei electrice, conform practicii anterioare poate rezida în apariția unei eventuale situații excepționale. Din care considerente proiectul în cauză care are drept scop definirea acestor disfuncționalități, stabilirea modului cum aceste</p>
--	--	---

<p>июля 2009 года об общих правилах внутреннего рынка электроэнергии и отмене Директивы 2003/54/ЕС Агентству предписывается <u>контролирующая роль</u> (мониторинг, проведение расследований, рассмотрение споров участников рынка и т.п.).</p> <p>Расширение регулирующих полномочий Агентства приведет к снижению качества контролирующих функций (вследствие совпадения регулятора и контролирующего в одном лице).</p> <p>4. Также полагаем, что термин «до достижения степени зрелости рынка» никак не определен – не ясны критерии и механизмы оценки степени зрелости.</p>	<p>disfuncționalității se constată de către Agenție, care sunt măsurile necesare pentru înlăturarea disfuncționalității și asigurării funcționării pieței energiei electrice prin reducerea efectelor acestora.</p> <p>Mecanismul ce se instituie prin normele juridice ce se propun a fi create în baza Proiectului de Lege, sunt orientate spre a fundamenta un mecanism legal care este destinat prevenirii declanșării unei situații de criză. Totodată, a se vedea argumentările oferite avizului Ministerului Justiției din prezenta sinteză</p>
<p>Замечания (возражения) относительно дополнения пункта 1 статьи 81</p> <p>Регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Norma respectivă se instituie pentru a fi aplicată temporar și exclusiv în cazurile de disfuncționalitate a pieței, după cum este specificat, în toate celelalte cazuri se aplică normele juridice existente stabilite în actele normative de reglementare a sectorului, și în acest caz constituie o normă ce respectă principiul proporționalității.</p>
<p>Замечания (возражения) относительно дополнения закона статьей 81¹</p> <p>Статьей 4 Закона № 107/2016 об электроэнергии к регулятивным полномочиям Правительства отнесено утверждение Положения о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, Плана действий в чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии и состава Комиссии по чрезвычайным ситуациям.</p> <p>Ситуации, указанные в подпунктах, а), в), г) предлагаемого перечня сбоев на оптовом рынке электроэнергии, подпадают под определение чрезвычайной ситуации на рынке электроэнергии (<i>ситуация, сложившаяся на рынке электроэнергии в результате</i></p>	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Normele respective se instituie provizoriu și doar exclusiv în situații de disfuncționalitate a pieței, astfel, considerăm că, măsura propusă a fi aplicată este proporțională și poate în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului necesar în cazul blocajelor pieței de</p>

	<p><i>существенного дисбаланса между предложением и спросом на электроэнергию, что ставит под угрозу энергоснабжение потребителей или приводит к внезапному и значительному росту цен – п. 2 Положения о чрезвычайных ситуациях).</i></p> <p>Таким образом, законодательство РМ содержит механизмы урегулирования чрезвычайных ситуаций.</p> <p>Ситуация, указанная в подпункте б) перечня сбоев (недостаточное количество участников балансирующего рынка электроэнергии и рынка системных услуг), как показывает опыт прошедшего года, не требовала вмешательства КЧС: за период с июня 2022г. регулирование комиссией по чрезвычайным ситуациям происходило исключительно в части рынка двусторонних договоров, а не в части балансирующих и системных услуг.</p> <p>Какое-либо принуждение к оказанию услуг представляет собой прямое нарушение конституционных принципов защиты права собственности, свободы экономической деятельности и свободной конкуренции.</p> <p>Замечания (возражения) относительно изменения статьи 84</p> <p>Полагаем, что регламентация рынка электроэнергии должна осуществляться правилами рынка, принимаемыми по результатам общественных обсуждений и соответствующих европейским директивам, направленным на развитие рынка и минимизацию стороннего вмешательства. Предоставление дополнительных регулятивных полномочий Агентству, основной задачей которого является контроль на рынке электроэнергии, приведет к снижению качества осуществляемого контроля Агентством и, соответственно, стагнации рынка электроэнергии в Республике Молдове.</p> <p>Замечания (возражения) относительно дополнения закона статьей 85¹</p> <p>Перечень чрезвычайных ситуаций на рынке электроэнергии, полномочия органов государственной власти (в том числе в части сотрудничества с НАРЭ), порядок действий в случае возникновения таких ситуаций регламентированы Положением о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, утвержденным Правительством РМ. Рынок электроэнергии действует в Республике Молдове с июня 2022г. При этом регулирование комиссией по чрезвычайным ситуациям происходило исключительно в части рынка двусторонних договоров, а не в части балансирующих и системных услуг. Таким образом, опыт прошедшего года показывает отсутствие необходимости</p>	<p>energie electrice astfel asigurându-se justul echilibru în activitatea titularilor de licență.</p> <p>Normele ce se instituie vin să consolideze atribuțiile Agenției întru gestionarea situațiilor de disfuncționalitate a pieței prin măsuri de urgență dispuse și care ar putea preveni o eventuală declarare a Stării de urgență similar cazurilor anterioare (ex. lunii ianuarie 2022).</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Norma respectivă se instituie pentru a fi aplicată temporar și exclusiv în cazurile de disfuncționalitate a pieței, după cum este specificat, în toate celelalte cazuri se aplică normele juridice existente stabilite în actele normative de reglementare a sectorului, și în acest caz constituie o normă ce respectă principiul proporționalității.</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Normele respective se instituie provizoriu și doar în situații de disfuncționalitate a pieței, astfel considerăm că măsura propusă a fi aplicată este proporțională și poate în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului necesar</p>
--	---	--

	<p>вмешательства в рынок балансирующих услуг и системных услуг.</p> <p>Замечания относительно дополнения подпунктом h) Возражаем, поскольку предлагаемые регулируемые механизмы направлены на замещение/дублирование режима чрезвычайных ситуаций</p> <p>Замечания относительно дополнения статьи 96 абзацем 14² Перечень чрезвычайных ситуаций на рынке электроэнергии, полномочия органов государственной власти (в том числе в части сотрудничества с НАРЭ), порядок действий в случае возникновения таких ситуаций регламентированы Положением о чрезвычайных ситуациях на рынке электроэнергии, утвержденным Правительством РМ. Введение регулируемых механизмов приведет к замещению/дублированию режима чрезвычайных ситуаций Предоставление дополнительных регулятивных полномочий органу, основной функцией которого является мониторинг рынка, приведет к снижению качества осуществляемого контроля этим органом и, соответственно, стагнации рынка электроэнергии в Республике Молдове.</p>	<p>în cazul blocajelor pieței de energie electrice astfel asigurându-se justul echilibru în activitatea titularilor de licență.</p> <p><i>Nu se acceptă</i> Normele respective se instituie provizoriu și doar în situații de disfuncționalitate a pieței, astfel considerăm că măsura propusă a fi aplicată este proporțională și poate în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului necesar în cazul blocajelor pieței de energie electrice astfel asigurându-se justul echilibru în activitatea titularilor de licență.</p> <p><i>Nu se acceptă</i> Normele respective se instituie provizoriu și doar în situații de disfuncționalitate a pieței, astfel considerăm că măsura propusă a fi aplicată este proporțională și poate în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului necesar în cazul blocajelor pieței de energie electrice astfel asigurându-se justul echilibru în activitatea titularilor de licență.</p>
<p>Asociația Consumatorilor de Energie din Moldova Nr. - din -</p>	<p>Nu a prezentat</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Universitatea Tehnică a</p>	<p>Nu a prezentat</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>

Moldovei <i>Nr. -</i> <i>din -</i>		
Institutul de Energetică <i>Nr. -</i> <i>din -</i>	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>
SA „OPCOM” <i>Nr. -</i> <i>din -</i>	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>
Camera de Comerț Americană din Moldova <i>Nr. 75 din 08 august 2023</i>	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>
Banca Națională a Moldovei <i>Nr. 31-002/4549</i> <i>din 16 august 2023</i>	Nu a prezentat	<i>Se acceptă</i>
Asociația Businessului European <i>Nr. 78/23-EC</i> <i>din 03 octombrie 2023</i>	<p>Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul consultărilor publice demarate pentru avizarea repetată a proiectului Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, și prezintă anexat propunerile comunității EBA reieșind din dezideratul de garantare a securității energetice, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea sectorului electroenergetic menit să aprovizioneze consumatorii cu energie electrică în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență; asigurarea accesului liber la piața energiei electrice; promovarea producerii energiei electrice; asigurarea echilibrului adecvat între ofertă și cerere, a nivelului corespunzător al capacității interconexiunilor pentru facilitarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică; dezvoltarea pieței energiei electrice și integrarea într-o piață de energie electrică competitivă. Apreciam deschiderea ministerului pentru a dezbate aceste subiecte prioritare în vederea identificării celor mai optime soluții cu impact cât mai redus asupra consumatorului final.</p> <p>Comunitatea de afaceri își menține poziția legată de necesitatea imperativă de a asigura predictibilitate, transparență și nediscriminare, considerând că Guvernul trebuie să monitorizeze prin mecanisme eficiente nivelul impactului asigurând o dezvoltare sustenabilă a sectorului.</p> <p>Rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a discuta în cadrul unei ședințe de lucru toate aspectele necesare în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile pe termen lung al sectorului energetic din Republica Moldova.</p> <p>Articolul 9, alin.(4):</p>	

(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 45 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Hotărârile Agenției de aprobare a costurilor de bază, a tarifelor și prețurilor reglementate intră în vigoare din data publicării acestora.

Propunem un termen de 45 de zile a tarifelor și prețurilor reglementate care este justificată prin evitarea acumulării devierilor tarifare, care duc la apariția unor semnale incorecte de preț pentru consumatorii finali și respectiv la distorsiuni pe piața cu amănuntul a energiei electrice. Scopul de baza trebuie sa fie aprobarea cât mai rapida a prețurilor/tarifelor pentru a nu crea devieri tarifare. Soluția nu este componentă de echitate pe care se insistă ci aprobarea prețurilor/tarifelor cât mai rapid posibil. Pentru a avea o planificare și gestionare corectă a resurselor, întreprinderile energetice au nevoie de previzibilitate la aplicarea costurilor de bază și a prețurilor/tarifelor. Din acest motiv, este imperios necesar ca aceste costuri, preturi/tarife să nu fie aplicate retroactive, ci doar din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial.

Articolul 15, alin. (1¹):

Nu este clar pentru ce va fi utilizată aceasta bază de date. Această bază de date: a) este una dinamică, starea ei se modifică de la o zi la alta; b) poate fi foarte voluminoasă în funcție de datele necesare a fi reflectate pentru fiecare consumator final/utilizator de sistem – doar la PED în baza de date sunt peste 940 mii de consumatori finali/utilizator de sistem; c) informația conține date cu caracter personal; d) conține istoricul de consum care poate fi solicitat de consumatorul final în temeiul legii; e) baza de date necesită a fi protejată pentru a menține integritatea acesteia. Reieșind din cele menționate, considerăm că această completare este una nejustificată și ar urma să fie exclusă.

Nu se acceptă

Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.

Deocamdată, se realizează o reducere a termenelor de stabilire a tarifelor reglementate de la 120 zile la 90 zile, similare cu cele aplicate în cazul gazelor naturale.

Propunerea va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019.

Nu se acceptă

Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.

În același timp, de menționat că, baza de date asigură o protecție suplimentară consumatorilor în cazul unor disfuncționalități ale pieței, în particular în cazul încetării activității pe piață și

	<p>Articolul 63, alin.(4): Termenul de 12 luni nu asigură soluții pentru consumatorii care după un interval de până la 9 luni își pierd furnizorul la preturi negociate. Revenirea la serviciul de ultima opțiune este limitată pe un termen de 90 de zile (max. 3 luni). În caz că consumatorii nu reușesc să semneze alte contracte în condiții negociate, deoarece cele 12 luni (< 9 luni + 3 luni de ultima opțiune < 12 luni) încă nu s-au scurs, atunci aceștia ar urma să fie deconectați de la rețea? Soluția pentru cele 12 luni ar fi să se extindă termenul pentru serviciul de ultima opțiune până la expirarea celor 12 luni.</p> <p>Articolul 81, alin.(3), lit. m): m) modalitatea de repartizare, compensare și algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor în cadrul grupului de echilibrare a dezechilibrelor individuale create de către membrii grupului de echilibrare; Similar după cum s-a proceda în România, pentru a asigura transparența în funcționare grupurilor de echilibrare este necesar să fie aprobat algoritmul de calcul privind repartizarea costurilor și veniturilor.</p> <p>Articolul 81¹, alin.(1), lit. f): f) Existența instalațiilor de producere a energiei electrice care au fost finanțate din subvenții, granturi, donații cu implicarea statului ce distorsionează structura costurilor și din aceasta cauză funcționarea corectă a pieței. Pentru a transmite semnale corecte și pentru a evita distorsionarea pieței, consideram ca instalațiile de generare a energiei electrice care au fost finanțate prin granturi, donații, subvenții (în costul vânzărilor lipsește componenta de capex) nu ar trebui să concureze cu instalații care au fost finanțate de investitori privați la care în calculul lor au toate costurile capex și opex.</p>	<p>necesitatea asigurării furnizării continue și imediate către acești consumatori. Întreținerea bazei de date de face de către ANRE în baza unui act normativ în care se stabilește exact termenii de actualizare a bazelor respective și condițiile de păstrare a acestor date. Considerăm că transferarea acestor liste nu implică atât de mare efort administrativ.</p> <p><i>Se acceptă parțial</i></p> <p>Prevederea a fost reformulată urmare pct. 8 din propunerile ANRE, inclusiv art. 96 alin. (4).</p> <p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Propunerea va fi rediscuțată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019</p> <p><i>Se acceptă parțial</i></p> <p>Prevederea urmează a fi inclusă la art. 85¹ alin.(3), cu următoarea formulare: (1) În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale sau</p>
--	---	--

	<p>Articolul 86:</p> <p>(1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele preturi și tarife:</p> <p>b) tarife reglementate;</p> <p>c) componente reglementate de preț.</p> <p>(2) La categoria de preturi și tarife reglementate se atribuie:</p> <p>d) componentele reglementate de preț pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal, inclusiv componentele reglementate pentru tarifele binome și diferențiate în funcție de orele de consum;</p> <p>Pentru furnizarea de ultima opțiune este prevăzută completarea legii la litera d¹) de mai jos. De asemenea, propunem ca în loc de prețuri reglementate de furnizare (ce includ cost procurare energie, cost aferent serviciilor de transport, de distribuție și ale serviciilor de furnizare) să fie aprobate de Agenție doar componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, costul serviciilor de distribuție, precum și costul serviciilor de furnizare. Cât ține de costul de procurare a energiei electrice, acesta urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei în trimestrul anterior. În acest mod, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice în trimestrul precedent. Corectitudinea aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției. Aceasta ar evita acumularea devierilor majore și necesitatea aplicării componentei de echitate.</p> <p>Articolul 95², alin.(1):</p> <p>(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p>	<p><i>distorsionează funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească derogări de la mecanismele de piață și mecanisme reglementate de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și după caz cantități reglementate.</i></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea reprezintă o reglementare cu impact major asupra pieței și asupra metodei de stabilire a prețurilor reglementate de furnizare a energiei electrice, aceasta va fi rediscutată în cadrul transpunerii Regulamentului 943/2019 și Directivei 944/2019.</p> <p>Totodată, subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA, Asociația Bussinesului European și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe</p>
--	---	---

	<p>Articolul 95², alin.(2): (2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de energie electrică pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>Articolul 95², alin.(3): (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor energetice pentru nerespectarea repetată sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85² - 85⁹, manifestată prin:</p> <p>Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru abuzuri în aplicarea lor. Stabilind doar un minim al sancțiunii la 1%, maximum acesteia, cel puțin teoretic, ar putea fi de 10%, 30% sau chiar 50%.</p> <p>Or, acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235 din 20.07.2006. Din aceste motive, este necesar ca redacția alin.(1) să fie modificată astfel încât acesta să conțină maximum legal al sancțiunii, făcând reglementarea clară și previzibilă.</p> <p>Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95¹, alin.(2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea Articolului 95², alin.(4), lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.</p> <p>Articolul 96, alin.(4¹): (4¹) Prin derogare de la art. 68 alin. (6) și art. 73 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure energie electrică la prețuri de piață, în bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) și nu pot să își aleagă un alt Pentru a aduce claritate ce se întâmplă cu consumatorii finali, inclusiv cu limitarea de 12 luni prevăzută pentru consumatorii casnici și societățile comerciale mici specificate la art.63 alin.(4), după ce expiră perioada de 90 de zile la serviciul de ultima opțiune este necesar ca alineatul (4) din dispoziții finale să fie separat în 2 părți –</p> <p>(1) să se refere doar la consumatorii non casnici (alții decât consumatorii casnici și societățile comerciale mici) și</p> <p>(2) să abordeze toți consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici și societățile comerciale mici.</p>	<p>platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.</p> <p>Totodată, în regim de lucru a fost solicitată opinia Secretariatului Comunității Energetice, prin care a fost exprimată poziția păstrării redacției actuale, care în cadrul procesului de transpunere a Regulamentului REMIT în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale a fost discutat inclusiv și pe platforma Comisiei parlamentare Economie Buget și Finanțe.</p> <p>Totodată, a fost exprimată opinia că, stabilirea unui maxim al sancțiunilor ar putea crea o previzibilitate pentru participanții la piața energiei electrice, care ar putea fi folosită în sensul obținerii unor beneficii în detrimentul funcționării normale a pieței energiei electrice.</p> <p>Prin prevederile Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost transpuse prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv art. 113² din Legea</p>
--	---	---

	<p>Articolul 96, alin. (16¹):</p> <p>(16¹) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii serviciului universal calculează prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare și în baza coeficienților stabiliți în prealabil prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețuri diferențiate în funcție de orele de consum prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 al prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor, la consumatorii implicați în proiectul demonstrativ.</p> <p>La art. 86 alin.(2) lit. d) acestea sunt definite ca preturi diferențiate în funcție de orele de consum si nu „tarife cu preturi” sau „tarife” după cum este scris în continuare în prima fraza.</p> <p>Va rugam sa utilizați noțiuni din lege.</p> <p>Daca nu punem ca coeficienții vor fi stabiliți de ANRE cum ar putea furnizorii sa calculeze preturile diferenția în funcție de orele de consum?</p> <p>Ultimul bazat în general este unul confuz despre ce costuri justificate putem discuta daca nu achiziționam energia pe ore.</p>	<p>nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prevăd aplicarea aceluiași sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritate și transparența pieței de gaze naturale.</p> <p><i>Se acceptă parțial</i></p> <p>Urmare avizului și a ședințelor cu SA „Premier Energy Distribution” și cu ANRE din data de 16 octombrie 2023, art. 96 alin (16¹) se reformulează în următoare redacție:</p> <p><i>„(16¹) Prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 87 din prezenta Lege și a metodologiei tarifare relevante, în cazul implementării unor proiecte demonstrative finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei, va</i></p>
--	--	---

		<p><i>aproba prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul demonstrativ.</i></p> <p><i>Pentru determinarea și calcularea acestor prețuri reglementate Agenția stabilește și aprobă coeficienții tarifari, care iau în considerare cheltuielile și costurile justificate suportate de furnizorul serviciului universal ce urmează a fi recuperate prin aplicarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum de la consumatorii finali respectivi, pe perioada de desfășurare a proiectelor demonstrative”.</i></p>
<p>Qair International Nr. 16 din 26 septembrie 2023</p>	<p>Qair International (Franța) este un producător de energie electrică și hidrogen, care a construit și exploatează 1GW de putere instalată în surse regenerabile. Grupul are în dezvoltare peste 30GW în peste 20 de țări în care este prezent.</p> <p>În Republica Moldova Qair International dezvoltă proiecte de parcuri eoliene și panouri fotovoltaice cu capacitatea totală de până la 175 MW.</p> <p>În legătură cu examinarea repetată a proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 615/MEn/2023), prezentăm următoarele propuneri:</p> <p>1. Considerăm argumentată și binevenită propunerea formulată de ÎS „Moldelectrica” în scrisoarea nr.46-05/1722 din 09 august 2023 ce se referă la completarea art. 47 cu subpunctul (31) cu privire la obligativitatea depunerii de către solicitant a garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice. Cât privește lipsa mecanismului privind depunerea garanției de bună execuție menționată de către autor, propunem ca acest mecanism să fie elaborat și aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) prin modificarea Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>După cum a fost menționat în cadrul avizării inițiale lipsește mecanismul privind depunerea garanției de bună execuție. Totodată, această prevedere este în contradicție cu</p>

<p>transport și de distribuție a energiei electrice aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr.168/2019 din 31 mai 2019. În acest sens propunem completarea articolului 47 cu subpunctului (31) în următoarea redacție: „Operatorul de sistem emite aviz de racordare după depunerea garanției de bună execuție a proiectului centralei electrice de către solicitant conform mecanismului aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice conform condițiilor avizului de racordare, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului.”</p> <p><u>Argumentele de rigoare sunt următoarele:</u></p> <p>Suplimentar la argumentele aduse de către ÎS „Moldelectrica”, ținem să menționăm, că introducerea unei astfel de prevederi ar contribui la transparența și predictibilitatea relațiilor ce vor fi stabilite între investitorii reali decizi să investească în dezvoltarea sectorului energetic și operatorii de rețea, precum și ar limita utilizarea avizelor de racordare valabile în scop speculativ.</p>	<p>prevederile art. 47 alin. (3) care menționează faptul că „<i>Avizul de racordare se eliberează gratuit</i>”.</p> <p>În cazul introducerii unei prevederi privind depunerea unei garanții de bună execuție pentru eliberarea avizului de racordare este necesar ca aceste prevederi să fie analizate prin prisma cuantumului acestei garanții, modalitatea de rambursare, și transferul acestei garanții în cazul în care nu se respectă termenii prevăzuți în avizul de racordare.</p> <p>Totodată pentru introducerea unei garanții de bună execuție este necesar de a fi elaborată o analiză a impactului acestei reglementări asupra mediului de afaceri și asupra consumatorilor casnici care doresc să beneficieze pe viitor de mecanismul de contorizare netă/facturare netă conform prevederilor Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.</p> <p>Având în vedere faptul că proiectul propus, vine să introducă doar exclusiv unele modificări urgente de gestionare a unor posibile situații de disfuncționalitate a pieței de energie electrică, se consideră oportună examinarea propunerilor la următoarea modificare a Legii</p>
---	--

2. Se propune excluderea: articolul 4 aliniatul (1) a literei g), articolul 19 aliniatului (2) și articolului 20, ce ține de autorizarea de către Guvern a instalării centralelor electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorării capacităților centralelor electrice de termoficare existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW.

Argumentele de rigoare sunt următoarele:

Necesitatea acestor modificări a fost discutată de mai multe ori în cadrul diferitor evenimente dedicate industriei energetice. La moment aceste prevederi nu mai corespund realităților actuale în domeniu și celor viitoare de pe acest segment. Există un cadru legal exhaustiv, care cuprinde toate etapele caracteristice construirii unor obiective complexe, inclusiv și din domeniul energiei electrice, începând cu studiu de fezabilitate, până la darea în exploatare a obiectivului. Mai mult decât atât, de către Guvern recent au fost aprobat proiectul de modificări în legislație ce ține de domeniul energiei regenerabile, urmând să fie anunțate licitații pentru construirea parcurilor eoliene și panourilor fotovoltaice mari, prevederile sus-menționate fiind în contradicție cu intențiile anunțate, reprezentând pentru investitori străini în acest segment un impediment suplimentar la primirea unei decizii de a investi în Republica Moldova.

nr. 107/2016 planificată în primul trimestru al anului 2024.

Nu se acceptă

Această propunere se consideră oportună a fi examinată la următoarea modificare a Legii

nr. 107/2016 planificată în primul trimestru al anului 2024.

Totodată, Ministerul Energiei a inițiat elaborarea unui Proiect de modificare a Regulamentului privind construcția/reconstrucția centralelor electrice.

Totodată, Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice, care este transpusă prin prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, stipulează faptul că „Pentru construirea de noi capacități de producere, statele membre adoptă o procedură de autorizare care se desfășoară după criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Statele membre stabilesc criteriile de acordare a autorizațiilor pentru construirea de capacități de producere pe teritoriul lor”.

<p>Misiunea Înaltilor Consilieri UE</p>	<p>Propunem reformularea Art. 82¹:</p> <p>„Articolul 82¹. Desemnarea operatorului pieței energiei electrice</p> <p>(1) Guvernul desemnează operatorul pieței de energie electrică dintre agenții economici care și-au exprimat intenția de a organiza piețe organizate de energie electrică, pe baza următoarelor criterii:</p> <p>a) Este filială înregistrată în Republica Moldova a unui operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o țară membră a Uniunii Europene sau a Comunității Energetice;</p> <p>b) Experienței operatorului proprietar în organizarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței organizate a contractelor bilaterale de energie electrică precum și în funcționarea cuplată internațional a piețelor;</p> <p>c) Operatorul proprietar are capacitatea de a asigura cuplarea efectivă a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european.</p> <p>(2) Agenția eliberează operatorului desemnat licență pentru operarea pieței de energie electrică.</p> <p>(3) La solicitarea operatorului pieței de energie electrică, îl desemnează ca Operator al Pieței de Energie Electrică Desemnat - OPEED ce este însărcinat cu realizarea cuplării internaționale a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei pentru o perioadă inițială de 6 ani, cu posibilitatea de prelungire, dacă îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:</p> <p>a) a contractat sau contractează resurse adecvate pentru operarea comună, coordonată și conformă a cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor intrazilnice, inclusiv resursele necesare pentru a-și îndeplini funcțiile de OPEED, resursele financiare, tehnologia informației necesară, infrastructura tehnică și procedurile operaționale;</p> <p>b) este în măsură să se asigure că participanții la piață au acces liber la informațiile privind sarcinile OPEED;</p> <p>c) este eficient din punctul de vedere al costurilor în ceea ce privește cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice și, în cadrul sistemului său intern de contabilitate, se ține o contabilitate separată pentru funcțiile de cuplare a piețelor și alte activități pentru a se evita subvențiile încrucișate;</p> <p>d) dispune de un nivel adecvat de separare a activității față de alți participanți pe piață;</p> <p>e) dacă este desemnat ca monopol legal național pentru serviciile de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică într-un alt stat, nu face uz de veniturile obținute în Republica Moldova pentru a-și finanța activitățile pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică în acel stat;</p> <p>f) este în măsură să trateze toți participanții la piață într-un mod nediscriminatoriu;</p> <p>g) dispune de mecanisme adecvate de supraveghere a pieței;</p>	<p>Se acceptă parțial:</p> <p>Textul a fost inclus, cu unele modificări redacționale neesențiale, după cum urmează:</p> <p>„Articolul 82¹. Desemnarea operatorului pieței energiei electrice</p> <p>(1) Guvernul desemnează operatorul pieței de energie electrică dintre agenții economici care și-au exprimat intenția de a organiza piețe organizate de energie electrică, în baza următoarelor criterii:</p> <p>a) Este filială înregistrată în Republica Moldova a unui operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o țară membră a Uniunii Europene sau a Comunității Energetice;</p> <p>b) Operatorul proprietar are experiență în organizarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței organizate a contractelor bilaterale de energie electrică precum și în funcționarea cuplată internațional a piețelor;</p> <p>c) Operatorul proprietar are capacitatea de a asigura cuplarea efectivă a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei</p>
--	--	---

<p>h) a încheiat acorduri adecvate privind transparența și confidențialitatea cu participanții la piață și operatorul de transport și de sistem;</p> <p>i) este în măsură să furnizeze serviciile de compensare și decontare necesare;</p> <p>j) este în măsură să instituie sistemele și metodele de comunicații necesare pentru coordonarea cu operatorul de transport și de sistem.</p> <p>(4) Activitatea Operatorului Pieței de Energie Electrică Desemnat este monitorizată de Agenție iar Agenția are dreptul să revoce desemnarea în condițiile în care cerințele stabilite de legislație pentru acest operator nu sunt îndeplinite.</p> <p>Propunerea elimină cerința de 10 ani experiență, solicitare formulată și de Secretariatul Comității Energetice, elimină necesitatea unui Regulament suplimentar al ANRE privind desemnarea OPEED, introduce criteriile din Regulamentul UE 2015/1222 direct în Lege, menaitrebuid trimiteri la o legislație comunitare ce nu este direct aplicabilă în Republica Moldova.</p>	<p><i>electrice pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european.</i></p> <p><i>(2) Agenția eliberează operatorului desemnat licență pentru operarea pieței energiei electrice.</i></p> <p><i>(3) La solicitarea operatorului pieței de energie electrică, Agenția îl desemnează ca Operator al Pieței de Energie Electrică Desemnat căruia îi este atribuită sarcina de realizare a cuplării internaționale a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei pentru o perioadă inițială de 4 ani, cu posibilitatea de prelungire, dacă îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:</i></p> <p><i>a) a contractat sau contactează resurse adecvate pentru operarea comună, coordonată și conformă a cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei, inclusiv resursele necesare pentru a-și îndeplini funcțiile de Operator al Pieței de Energie Electrică Desemnat, resursele financiare, tehnologia informației necesară, infrastructura tehnică și procedurile</i></p>
---	--

operaționale;

b) este în măsură să se asigure că participanții la piață au acces liber la informațiile privind sarcinile Operatorului Pieței de Energie Electrică Desemnat;

c) este eficient din punctul de vedere al costurilor în ceea ce privește cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor pe parcursul zilei și, în cadrul sistemului său intern de contabilitate, se ține o contabilitate separată pentru funcțiile de cuplare a piețelor și alte activități pentru a se evita subvențiile încrucișate;

d) dispune de un nivel adecvat de separare a activității față de alți participanți pe piață;

e) dacă este desemnat ca monopol legal național pentru serviciile de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei într-un alt stat, nu face uz de veniturile obținute în Republica Moldova pentru a-și finanța activitățile pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei în acel stat;

f) este în măsură să trateze toți participanții la piață într-un mod nediscriminatoriu;

g) dispune de mecanisme

	<p>Propunem revenirea la forma inițială a Art. 85¹:</p> <p>Articolul 85¹. Mecanisme reglementate pe piața energiei electrice</p> <p>(1) În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu permite organizarea unei piețe concurențiale sau existența instalațiilor de producere a energiei electrice care au fost finanțate din subvenții, granturi, donații cu implicarea statului distorsionează structura costurilor și funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească <i>derogări de la mecanismele de piață și mecanisme reglementate</i> de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și cantități reglementate.</p> <p>(2) Prețurile și cantitățile reglementate stabilite conform alineatului (1) se determină pentru fiecare vânzător de energie electrică sau de serviciu și trebuie să asigure recuperarea</p>	<p><i>adecvate de supraveghere a pieței;</i></p> <p><i>h) are încheiate acorduri adecvate privind transparența și confidențialitatea cu participanții la piață și operatorul de transport și de sistem;</i></p> <p><i>i) este în măsură să furnizeze serviciile de compensare și decontare necesare;</i></p> <p><i>j) este în măsură să instituie sistemele și metodele de comunicații necesare pentru coordonarea cu operatorul de transport și de sistem.</i></p> <p><i>(4) Activitatea Operatorului Pieței de Energie Electrică Desemnat este monitorizată de Agenție iar Agenția are dreptul să revoce desemnarea în condițiile în care cerințele stabilite de legislație pentru acest operator nu sunt îndeplinite”.</i></p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Textul a fost reformulat după cum urmează:</p> <p><i>„Articolul 85¹. Derogări de la mecanismele de piață pe piața energiei electrice.</i></p> <p><i>(1) În cazul în care numărul vânzătorilor potențiali de energie electrică, furnizorilor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem nu</i></p>
--	---	--

<p>costurilor, inclusiv a costurilor investiționale.</p> <p>(3) În cazul în care producătorul sau furnizorul refuză să furnizeze informații privind costurile sale reale, Agenția stabilește prețuri reglementate pe baza prețurilor istorice ale acestuia sau pe baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din țară sau din regiune.</p> <p>(4) Mecanismele prevăzute la acest articol au caracter temporar.</p> <p>(5) Agenția stabilește mecanisme tranzitorii de trecere de la funcționarea integral reglementată la o piață concurențială. Acestea pot fi, dar nu se limitează la:</p> <p>a) Reducerea treptată a cantității de energie electrică ce face obiectul prețurilor reglementate, individual pe fiecare participant, acesta având posibilitatea de a participa și la piața concurențială;</p> <p>b) Stabilirii de prețuri maxime și minime pe piața concurențială la valori care să asigure atât protecția consumatorilor cât și recuperarea costurilor inclusiv investiționale.</p> <p>Propunerea din redactarea avizării repetate practic suprapunea acest articol cu cel privind disfuncționalitățile momentane ale pieței. Acest articol este menit să rezolve probleme sistemice și să asigure atragerea investitorilor în crearea de capacități de echilibrare și în furnizarea de alte servicii strict necesare pieței de energie electrică</p>	<p><i>permite organizarea unei piețe concurențiale sau distorsionează funcționarea corectă a pieței, Agenția este în drept să stabilească derogări de la mecanismele de piață și mecanisme reglementate de asigurare a vânzării și achiziției energiei electrice sau a serviciului respectiv și să stabilească prețuri și după caz cantități reglementate.</i></p> <p><i>(2) Prețurile și/sau cantitățile reglementate stabilite conform alin. (1) se determină pentru fiecare vânzător de energie electrică sau de serviciu și trebuie să asigure recuperarea costurilor.</i></p> <p><i>(3) În cazul în care producătorul sau furnizorul refuză să furnizeze informații privind costurile sale reale, Agenția stabilește prețuri reglementate pe baza prețurilor istorice ale acestuia sau pe baza prețurilor practicate de producători sau furnizori similari din țară.</i></p> <p><i>(4) Mecanismele prevăzute la acest articol au caracter temporar.</i></p> <p><i>(5) Agenția stabilește mecanisme tranzitorii de trecere de la funcționarea integral reglementată la o piață concurențială. Acestea</i></p>
--	---

pot fi, dar nu se limitează la:

a) Reducerea treptată a cantității de energie electrică ce face obiectul prețurilor reglementate, individual pe fiecare participant, acesta având posibilitatea de a participa și la piața concurențială;

b) Stabilirii de prețuri maxime și minime pe piața concurențială la valori care să asigure atât protecția consumatorilor cât și recuperarea costurilor.

Articolul 82 alin.(9) Pentru a evita o contradicție cu Art. 85¹, la Art.82 alin.(9) ar trebui lăsat nemodificat. În propunerea de modificare din redacția a 2-a s-a adăugat "În acest sens, operatorul pieței are calitatea de operator unic desemnat să realizeze cuplarea internațională a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei" ceea ce reprezintă o desemnare automată ca OPEED, desemnare ce contravine Regulamentului 2015/1222/EU

Se acceptă
Prevederea a fost exclusă conform recomandării.

Articolul 80 propunem să fie completat cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) *Legislația privind bursele de mărfuri și comerțul de bursă corespunzător nu este aplicabil pentru organizarea piețelor energiei electrice.*”

Energia electrică ca marfă tranzacționabilă se deosebește de alte mărfuri fungibile printr-o serie de particularități (posibilități de stocare limitate, capabilități de livrare și costuri diferite funcție de tehnologie, stabilirea cantităților tranzacționate post livrare, consum variabil etc.) . Aceste particularități duc la necesitatea stabilirii a o serie de piețe organizate de termen scurt ce se deosebesc de alte piețe de bunuri (piața energiei electrice pentru ziua următoare, piața energiei electrice pe parcursul zilei, piața de echilibrare și corelat piața de servicii de sistem). În același timp, necesitatea asigurării continuității alimetării cu energie electrică a consumatorilor impune o supraveghere strictă atât a regulilor de funcționare a acestor piețe cât și a funcționării propriu-zise a lor. Drept urmare, practica internațională prevede elaborarea unei legislații specifice – Lege sectorială (Legea 107/2016 a energiei electrice) precum și stabilirea unei autorități de reglementare în domeniu (ANRE). Astfel, piețele organizate ale energiei electrice nu se încadrează în activitatea de comerț de bursă, bazată pe autoreglementare conform prevederilor Legii 1117 privind bursele de mărfuri din 26.02.1997

Se acceptă

	(„Lege 1117/1997”). Pentru a evita orice interpretare, și având în vedere reglementare expresă de art. 1 din Legea 1117/1997, privind posibilitatea derogării prin alte acte normative a prevederilor legislației privind bursele de mărfuri, propunem excluderea expresă a activității de operare a piețelor energiei electrice de sub auspiciul prevederilor privind bursele de mărfuri și comerț de bursă.	
Energy Community Secretariat Nr. Din	Nu a prezentat aviz repetat.	<i>Se acceptă</i>
Opinia expertului din cadrul Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător	<p>I. Aspecte introductive.</p> <p>Ministerul Energiei a prezentat pentru avizare Grupului de Lucru proiectul de lege privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice).</p> <p>Grupul de lucru a susținut analiza de impact cu condiția efectuării anumitor îmbunătățiri în ședința sa din 11 iulie 2023.</p> <p>Analiza prezentată cuprinde argumentarea cu privire la necesitatea soluționării problemei ce ține de modul de gestionare a pieței de energie electrică prin prisma faptului că unii participanți la piața energiei electrice au avut un comportament vădit deviant de la prevederile legislative. De asemenea, au fost identificate o serie de prevederi ce urmează a fi modificate, completate pentru a se exclude echivocul cu privire la atribuțiile Comisiei pentru situații excepționale, atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în contextul gestionării situației excepționale în sectorul energiei electrice care a fost declanșată și urmare a limitărilor în aprovizionarea cu gazele naturale, ș.a. AI argumentează și necesitatea armonizării cadrului legal național cu cel european: versiunii adaptate a Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie.</p> <p>II. Analiza acestui proiect prin prisma principiilor de reglementare a activității de întreprinzător stabilite de Legea nr. 235 și 424:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Articolul 2 se completează cu definiția „informații cu caracter exact” însă care este destul de neclară și greu de înțeles (informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc și care sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice angro). Se recomandă revizuirea acestei definiții. 	<p><i>Nu se acceptă.</i></p> <p>Prin prevederile Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost transpuse prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv noțiunile utilizate în prezentul proiect de Lege sunt similare ca și în cazul Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.</p> <p><i>Nu se acceptă.</i></p>

- În pct. 5 din proiect se propune completarea art.9 cu un nou alineat care conține următorul text: ”și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate.” Astfel de sintagmă este una incertă deoarece nu este clar ce fel de informație documente este necesar de a fi prezentate Agenției. Se recomandă fie de listat concret tipul informației sau de făcut referință la articolul din lege care conține tipul acestor informații. Sau de a indica expres că se vor solicita informațiile și rapoarte „stabilite în prezenta lege”. Conform principiilor de revizuire a cadrului normativ stabilite în Legea 424/2004, art. 2, lit. g), nu se admite stabilirea și solicitarea documentelor și informației cu privire la activitatea de întreprinzător decât cele stabilite expres și exhaustiv în legi. În ceea ce ține de noul alineat 5/1 cu care se completează articolul 9 se recomandă de a face referință expresă la Legea în baza căreia se constată situațiile excepționale în sectorul electroenergetic. La fel ridică semne de întrebare din punct de vedere juridic prevederea conform căreia Hotărârile Agenției emise în temeiul prezentului alineat sunt executorii din momentul adoptării și nu pot fi suspendate de către instanța de judecată”.
- La articolul 12 alin.(9), se propune de înlocuit termenul fix de 10 ani pentru licența pentru operarea pieței energiei electrice cu termenul „până la 10 ani, în conformitate cu Articolul 82/1 alineat (3)”. Prin urmare este imprevizibilă astfel de prevedere care nu fixează un termen concret de valabilitate a licenței.

Esența modificărilor la alin. (4) presupune modificarea termenilor în care autoritatea de reglementare examinează cererile titularilor de licență privind costurile de bază și creșterile cererilor privind prețurile și tarifele reglementate.

Totodată prevederile actuale ale art. 9 alin. (4) din Legea nr. 107/2016 prevăd utilizarea expresiei „după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate”.

Se acceptă parțial.

Au fost realizate modificările în text pentru o desemnare inițială de 4 ani. Respectiv art. 82¹ alin. (3) prevede faptul că „la solicitarea operatorului pieței de energie electrică, îl desemnează ca Operator al Pieței de Energie Electrică Desemnat căruia îi este atribuită sarcina de realizare a cuplării internaționale a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei pentru o perioadă inițială de 4 ani”. În acest context este necesar ca cadrul legal să

	<ul style="list-style-type: none"> • La amendamentul pentru art. 78, 82/1, 85/3 se fac referințe vagi la „actele normative de reglementare aprobate de Agenție.”, ”cerințele stabilite de legislație” și ”în conformitate cu actele normative în vigoare”. • La articolul nou 82/1 care stabilește criteriile de desemnare a operatorului pieței energiei electrice se recomandă de a veni cu mai multe clarificări ce țin de sintagma ”dovedește capabilitatea” de către operatorul proprietar de a asigura cuplarea efectivă a pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european. • Articolul nou propus 85/3 conține mai multe sintagme care, în viziunea noastră, sunt incerte și necesită a fi revizuite: ” în mod efectiv și în timp util”, ”să notifice fără întârziere Agenția”, ”publicate în mod efectiv, simultan și complet”, ”publicate în mod efectiv și complet cât mai 	<p>prevadă posibilitatea de a acorda licență pentru operarea pieței energiei electrice pentru un termen de până la 10 ani.</p> <p>Se acceptă parțial. Totodată este de menționat că în prevederile actuale ale Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică se operează cu expresiile „actele normative de reglementare aprobate de Agenție” și „în conformitate cu actele normative”. Totodată, tehnica legislativă permite utilizarea expresiilor precum „cerințele stabilite de legislație”.</p> <p>Se acceptă. Prevederile art. 82¹ la care se face referire au fost expuse într-o redacție actualizată pentru a aduce clarificări privind organizarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței organizate a contractelor bilaterale de energie electrică precum și în funcționarea cuplată internațional a piețelor.</p> <p>Nu se acceptă. Prin prevederile Legii nr. 249/2022 cu privire la</p>
--	---	--

	<p>repede posibil”, ”alte informații oficiale cu accesibilitate limitată.” ”obligată să notifice fără întârziere Agenția”.</p> <p>• Articolul 95 se completează cu alineat nou potrivit căruia Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 10% la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice pentru neexecutarea hotărârilor Agenției pe subiecte ce țin de disfuncționalitatea pieței energiei electrice. În acest caz, hotărârile Agenției privind aplicarea sancțiunii financiare nu se suspendă de către instanța de judecată.”</p> <p>La fel sancțiuni de 1%, 3%, 5% și 10% se prevăd și în articolele 95/1 și 95/2 din proiect. În acest context este necesar de a modifica și Analiza de Impact aducând mai multe argumente despre necesitatea și oportunitatea acestor modalități de sancțiune și a mărimii acestora. Cel puțin Regulamentul UE nr. 1227/2011 nu prevede astfel de modalități și mărimi de</p>	<p>modificarea unor acte normative, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost transpuse prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv noțiunile utilizate în prezentul proiect de Lege sunt similare ca și în cazul Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.</p> <p>Se acceptă parțial. Neexecutarea obligațiilor de serviciu public sau refuzul de a le executa reprezintă o încălcare gravă a cadrului legal care pune în pericol atât securitatea aprovizionării cu gaze naturale, continuitatea, calitatea și protecția mediului, cât și rezonabilitate și transparența prețurilor de care au dreptul să beneficieze unele categorii de consumatori. Prin urmare, considerăm absolut necesar ca o asemenea faptă culpabilă, să atragă după sine și o răspundere corespunzătoare sub forma unei sancțiuni financiare aplicabile titularului de licență. Totodată, prevederea ce se referă la imposibilitatea suspendării deciziilor privind aplicarea sancțiunilor</p> <p>Se acceptă parțial. În textul Analizei de Impact au fost aduse argumente despre necesitatea și oportunitatea acestor</p>
--	---	---

sanționare, ci prevede că sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficiente, disuasive și proporționale și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, daunele produse consumatorilor și beneficiile potențiale obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.

modalități de sancțiune și a mărimii acestora. Totodată Prin prevederile Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost transpuse prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv art. 1132 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prevăd aplicarea aceluiași sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritate și transparența pieței de gaze naturale.

De menționat că, subiectul a fost discutat în cadrul ședinței organizate pe platforma Ministerului la data de 16 octombrie 2023 cu participarea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA și ANRE, astfel fiind aduse mai multe argumente de rigoarea de ce urmează a fi păstrată redacția actuală a prevederilor.

Totodată, în regim de lucru a fost solicitată opinia Secretariatului Comunității Energetice, prin care a fost exprimată poziția păstrării redacției actuale, care în cadrul procesului de transpunere a Regulamentului REMIT în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale a fost discutat inclusiv și pe

	<p>III. Concluzii</p> <p>Proiectul poate fi susținut ținându-se cont de cele menționate în prezenta Opinie.</p>	<p>platforma Comisiei parlamentare Economie Buget și Finanțe.</p> <p>Concomitent, a fost exprimată opinia că, stabilirea unui maxim al sancțiunilor ar putea crea o previzibilitate pentru participanții la piața energiei electrice, care ar putea fi folosită în sensul obținerii unor beneficii în detrimentul funcționării normale a pieței energiei electrice.</p> <p>Adițional, menționăm că propunerea ar putea fi discutată în cadrul procesului de transpuneri Regulamentului 943/2019 și a Directivei 944/2019.</p> <p><i>Se acceptă</i></p>
--	---	--

Ministrul Energiei

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.11.07 13:32:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victor PARLICOV